

Seregélyes Nagyközség Környezetvédelmi Programja

2016.

A Környezetvédelmi Programot Seregélyes Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete

31/2016.(IV.4.) számú határozatával hagyta jóvá.

Horváth Károly
jegyző

Tartalom

1. BEVEZETÉS	3
1.1. Vezetői összefoglaló	3
1.2. A program kerete, időbeli lehatárolása	3
1.3. Tervezési környezet	3
2. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAINAK BEMUTATÁSA	5
2.1. Természetföldrajzi környezet	5
2.2. Demográfiai adatok, népesség, foglalkoztatás	6
2.3. A lakosság egészségi állapota, egészségügyi ellátás	8
2.4. Gazdasági szerkezet (ipar, mezőgazdaság, szolgáltatás)	9
2.5. Civil szervezetek	10
3. KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTA	11
3.1. A vizek állapota	11
3.2. A talaj állapota, tájhasználat	13
3.3. Élővilág, táji, természeti adottságok	15
4. A TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA	19
4.1. A levegő állapota	19
4.2. Zaj- és rezgésvédelem	20
4.3. Zöldfelület-gazdálkodás	21
4.4. A települési környezet és a közterületek tisztasága	22
4.5. Ivóvízellátás	22
4.6. Csapadékvíz-gazdálkodás	23
4.7. Kommunális szennyvízkezelés	25
4.8. Hulladékgazdálkodás	26
4.9. Energiagazdálkodás	28
4.10. Közlekedésszervezés	29
4.11. Ár- és belvízvédelem	29
5. ÖSSZEFOGLALÁS, SWOT-ANALÍZIS	33
6. KÜLSŐ KOHERENCIA VIZSGÁLAT	41
6.1. Országos Területrendezési Terv céljai	41
6.2. Fejér megye területrendezési tervének céljai	41
6.3. A Nemzeti Környezetvédelmi Program céljai	43
6.4. Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiója és Programja	45
6.5. Fejér megyei kistérségek összehangolt Környezetvédelmi Programja	47
7. KÖRNYEZETI JÖVŐKÉP, PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK	50
8. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK TÁMOGATÁSA	67

BEVEZETÉS

1.1. Vezetői összefoglaló

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés b) pontja alapján a helyi önkormányzat a környezet védelme érdekében önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki.

A Kvt. 48/E. § (3) bekezdésének értelmében a *települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.*

Seregélyes Nagyközség Önkormányzata települési Környezetvédelmi Program elkészítéséről döntött, melynek elkészítésével az Absolute Consulting Kft-t bízta meg.

Jelen program, illetve az abban közzé tett adatok, a helyszíni bejárások, felmérések, archív dokumentációk áttanulmányozásának eredményeként, továbbá az önkormányzat illetékeseivel végzett interjúk alapján készült el.

Az elemzésekhez szükséges statisztikai adatokat a Központi Statisztikai Hivatal honlapjáról és Seregélyes Nagyközség Önkormányzatától szereztük be.

1.2. A program kerete, időbeli lehatárolása

A környezetvédelmi program Seregélyes Nagyközség közigazgatási területének illetékességére készült.

A települési környezetvédelmi feladatok döntő többsége valójában hosszú távú (legalább 10-15 év) gondolkodást, illetve tervezést igényel. Szükséges tehát hangsúlyozni, hogy a környezetvédelmi programkészítés egy, valójában korlátlan időtartalmú folyamat, amelynek során időszakosan korrekciós felülvizsgálatokat kell beiktatni, alkalmazkodva a megyei és a regionális, valamint az országos (NKP) aktualitásokhoz, szemléletváltásokhoz, technikai fejlődéshez és nem utolsósorban a gazdasági körülmények módosulásához.

1.3. Tervezési környezet

A Környezetvédelmi Program kidolgozása során figyelembe vételre kerültek az alábbi országos, megyei és kistérségi szintű tervek:

Magyarország nemzetközi viszonylatban is naprakész környezetvédelmi törvénye több éves szakmai vita után 1995-ben került elfogadásra (1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól*). Az országos környezetvédelmi politikát megfogalmazó – hat-évente megújítandó – első Nemzeti Környezetvédelmi Programot (NKP) hosszadalmas előkészítés után 1997-ben fogadta el az Országgyűlés (83/1997. OGY. határozat). Jelenleg a

*Módosítva 2000. évi CXXIX. törvénnyel – (a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény módosításáról)

27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott a 2015-2020. közötti időszakra szóló **Nemzeti Környezetvédelmi Program** van érvényben.

A **Fejér megye területfejlesztési koncepcióját és programját** 2014-ben, míg a **Fejér megyei területrendezési tervét** 2009-ben fogadta el a Megyei Közgyűlés, melyek környezetvédelemhez kapcsolódó intézkedései lettek figyelembe véve.

A Fejér Megyei Területfejlesztési Tanács kidolgoztatta a **Fejér megyei kistérségek összehangolt Környezetvédelmi programját** (2004), melynek tartalmára szintén figyelemmel voltak a tervezők.

Tovább a területi vonatkozásokra tekintettel figyelembe lettek véve az **Országos Területrendezési Tervről** szóló 2003. évi XXVI. törvény, valamint a **Fejér megye területrendezési tervéről** a Fejér Megyei Közgyűlése 1/2009. (II. 13.) K. r. sz. rendelete.

2. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAINAK BEMUTATÁSA

2.1. Természetföldrajzi környezet

Seregélyes a Mezőföld középtáján belül a Közép-Mezőföld kistájban helyezkedik el a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás mentén. Földrajzilag az Alföldhöz tartozik, bár a köznapi felfogás a Dunántúl részének tekinti. Területe jellemzően lösszel borított (pliocénkorú) pannóniai táblás vidék jellegzetes darabja. Szerkezeti alapja az agyagból, homokból és homokkőből álló pannóniai tengeri üledék.

A sakktáblaszerűen feldarabolt, kezdetben élénk domborzatú tájat a jégkorszak folyamán betakarta a lösz. A jórészt hullóporból származó lösztakaró vékony. A löszvölgyek a gyakran törésvonalak mentén mozgó talajvíz hatására hosszanti irányban szakadnak be. A szakadékos völgyeket a felszíni csapadékvíz mélyíti tovább. A lösz könnyen támadható felületén – ha növénytakarója nem elég sűrű – a heves záporok vize pillanatok alatt árkot ás. A fellazított anyagot nem annyira a szél hordja el, hanem a víz. Hatására mindig mélyedő sikátorszerű löszmélyutak alakulnak ki.

Lösztábláin és kötött homokján értékes mezősségi talajok állnak a növénytermelés rendelkezésére. A jó természeti adottságok és az emberi munka ezt a tájat az ország egyik leggazdagabb mezőgazdasági körzetévé fejlesztette. A Mezőföld a budapesti élelmiszerpiacok és más ipari góccok egyik fő ellátója.

Éghajlat

A Mezőföld éghajlatát az Alföld központi tájaitól a szélsőségek némi enyhülése különbözteti meg annak ellenére, hogy a Dunántúli-Középhegység szélárnyékában fekszik. A Péczeli György féle beosztás szerint mérsékelt meleg-száraz klímakörzetbe tartozik. Magas a nap-sütéses órák száma, nagy a hőmérséklet napi és évi ingadozása. Az átlaghőmérséklet 10,5 °C, a napos órák száma 1440-1470 óra körül mozog. Az uralkodó szélirány északnyugat-nyugati, az átlagos szélesség 2-4 m/s között alakul.

A csapadék maximuma május-júniusra esik, őszi eleji másodmaximum alig érzékelhető. Gyakori a nyár végi aszály. Évi csapadékmennyisége eléri a 600 mm-t.

Vízrajz

Seregélyes Nagyközség a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás részvízgyűjtő területén fekszik.

A település felszíni csapadékvíz elvezető árokhálózatának befogadója a Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésében lévő Sárosd-Seregélyesi vízfolyás.

A kizárólagos állami tulajdonban lévő vízfolyás hossza 16 km, melyből Seregélyest érintő szakasz 9,2 km (Dinnyés-Kajtori csatornától a Határ árokig húzódó mederszakasz). A vízfolyás a település közigazgatási területét érintő részvízgyűjtő terület 65,8 km².

A település síkvidéki jellegű vízgyűjtőn fekszik.

A Víz Keretirányelv hazai megvalósításaként elkészített vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés alapján a település a Duna részvízgyűjtő, valamint a Velencei-tó vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegység, illetve az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegység területén található. Ennek megfelelően fontos feladat ezen tervezési területekre

elkészült vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben foglaltakkal összehangolni a települési fejlesztéseket, környezetvédelmi célokat, feladatokat.

A 3.1 „A vizek állapota” című fejezetben részletesen bemutatásra kerülnek a települést érintő felszíni, felszín alatti vizek.

Növény- és állatvilág

A Mezőföld növénytakarójára korábban, a magasabb területeken a homoki tölgyesek, homokpuszták, tatárjuharos lösztölgyesek és a löszpuszták voltak jellemzők. A vízfolyások völgyeiben ártéri ligeterdők, mocsarak, rétlápok és szikesek kísérték, a hegyvidékeken cseres, illír és gyertyános tölgyesek, szubmontán bükkösök uralkodtak.

Ez a természetes állapot mára sajnos jelentősen megváltozott. Szinte teljesen eltűntek a tatárjuharos és homoki tölgyesek, a löszpuszták területe felaprózódott, s a mocsarak, rétlápok nagy részét is lecsapolták, átalakították (főként mezőgazdasági és közlekedési szempontok miatt).

A térség növényflórája, állatfaunája inkább az Alfölddel mutat rokonságot, növényi reliktumok, endemikus fajok nem jellemzőek, nincsenek. A térség adottságai miatt főleg mezőgazdasági művelés alatt álló terület, természetes állatvilágát ez a tény, illetve az emberi beavatkozás egyre inkább szegényíti. A területen a hasznosítható nagyvadállomány döntően őzek és vaddisznók egyedeiből tevődik össze, míg az apróvadfajok közül a mezei nyúl és a fácán, míg a dűvadak közül a róka van jelen nagyobb populációval. A település általános környezeti állapota jónak minősíthető, köszönhetően a környezettudatosság fokozatos térhódításának.

Seregélyes külterületét már birtokba vette a mezőgazdaság, így a természeti értékek csak mozaikosan tudtak fennmaradni, mint pl. a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás mentén kialakult mocsárréti, üde réti vegetáció.

A 3.3 „Élővilág, táji, természeti adottságok” című fejezetben részletezésre kerülnek a település legértékesebb, védelem alatt álló élőhelyei, növény- és állatvilága.

2.2. Demográfiai adatok, népesség, foglalkoztatás

Seregélyes Nagyközség lakossága az utóbbi 10 évben 4500-4600 fő között ingadozott.

Év	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Állandó népesség száma (fő)	4588	4622	4614	4571	4569	4556	4542	4506	4490	4490

A népesség struktúrájában a lakosság 50,2%-a volt nő 2013-ban és 49,8%-a férfi, szinte kiegyenlítettnek tekinthető a nemek aránya. Nagyobb probléma, hogy a demográfiai trendekkel összefüggésben öregedik a település lakossága. Söptén jelentősen több a 65 év feletti lakos (21,4%), mint a 14 év alatti (13,4%), az öregedési index 160%.

A vándorlást tekintve az elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 191 eset, meghaladja a településre vándorlók számát 174 eset 2013-ban, mely az állandó lakosság számának további csökkenését eredményezi a 2005 és 2013 évek statisztikai adatait elemezve.

A nyilvántartott állás keresők száma a tartózkodási hely szerint a következőképpen alakult Seregélyesen (forrás: www.munka.hu):

Év, hó	Nyilvántartott össz. fő	Nyilvántartott fő >365 nap	Munkavállalási korú népesség fő (15-64 év)	Relatív mutató %	Relatív mutató Fejér me- gyében %
2015. 09.	84	16	3233	2,6	3,93
2014. 12.	93	18	3254	2,86	4,8
2013. 12.	149	40	3118	4,78	5,11
2012. 12.	218	36	3147	6,93	7,48
2011. 12.	205	49	3142	6,52	7,23
2010. 12.	257	51	3162	8,13	7,88

Relatív mutató: nyilvántartott állás keresők a munkavállalási korú népesség százalékában

Az év végi adatokból látszik, hogy nyilvántartott állás keresők száma folyamatosan csökken a településen, ez a tendencia tükröződik az egy éven túl nyilvántartott népesség számán is. A munkavállalási korú népesség kis hullámmal ugyan, de nagy eltérést nem mutat az évek során. A nyilvántartott állás keresők tekintetében fontosabb mutató az a relatív mutató, amely a nyilvántartott állás keresőket a munkavállalási korú népesség százalékában mutatja be. Itt már látszik az, hogy a Fejér megyei átlagnál jobb helyzetben van a település az állás keresőket tekintve.

2013-ban az összes nyilvántartott állás keresők közül a nők aránya magasabb volt, mint a férfiaké, 59%. 2009. évtől folyamatos a csökkenés mindkét nemnél, csak 2010-ben volt egy kis növekedés a nők, míg 2010-ben a férfiak körében. Az általános iskolai végzettségűek és a szakközépiskola és gimnázium végzettségűek magas aránya a jellemző a nyilvántartott állás keresők között, nem sokkal a szakmunkás végzettségűek előtt. Az előbbieket az állás keresők 45%-a, a középiskolát végzettek 25%-a, míg a szakmunkás végzettségűek 24%-a. Főiskolai végzettséggel rendelkező állás kereső mindössze egy fő volt. Amennyiben a fizikai és szellemi foglalkozású állás keresőket tekintjük, látványos a fizikai foglalkozásuk magas aránya az összes nyilvántartott állás kereső között, 88%. Úgy tűnik, hogy a 36-40 és az 56-60 éves korosztályokat sújtja jobban a munkanélküliség, 16-16%-a az összes nyilvántartott állás keresőnek.

A nyilvántartott pályakezdők mindössze 10%-a az állás keresőknek.

A munkanélküliség helyzetét árnyalja a 100-120 fő közmunkaprogramban részt vevő személy, kiket az Önkormányzat és a Vízügyi Igazgatóság is foglalkoztat jellemzően a közterületek, utcák, utak karbantartására, takarítására, valamint vízfolyás meder kaszálására.

A településen található lakásállomány 2013. évben 1615 db volt, melynek 38%-a kétszobás, míg 56%-a három vagy több szobás lakás. Az egyszobás lakások aránya alig éri el a 6%-ot.

2.3. A lakosság egészségi állapota, egészségügyi ellátás

A gazdasági helyzet és negatív társadalmi folyamatok egyre nagyobb jelentőséget adnak a lakosság egészségügyi és mentális veszélyeztetettségét mérsékelni szándékozó prevenció és felvilágosító munkának, a gyermek- és ifjúsági korosztály egészséges életmódra nevelésének előtérbe helyezésének. Ezt próbálja biztosítani a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat is.

A településen a szociális és egészségügyi problémák háttérében elsősorban az a tendencia áll, hogy az egyre növekvő eltartott réteget egyre kisebb számú aktív keresőnek kell eltartania. A nehéz gazdasági helyzet miatt az önkormányzat is forráshiánnyal küzd, ennél fogva nehezen tudja biztosítani a szociális és egészségügyi ellátás színvonalát.

Mindazonáltal éppen az előbbiek miatt kell minél inkább nagy figyelmet fordítani a környezetszennyezésből származó káros hatások megelőzésére.

A napjaink népbetegségét, az allergiát és ennek szövődményeit, következményeit leggyakrabban okozó növényi pollenek mennyisége növekszik, így a betegek száma is. Ennek fő okai a település környékén nagyobb arányban jelenlévő réteken és legelőkön, ezek, valamint a művelésből kivett, elhanyagolt termőterületeken agresszíven terjedő gyomok. Ezek koncentrációja a térségre jellemző száraz meleg nyáron magas értékeket érhet el.

A Dr. Kiss Béla Egészségközpont

A lakosság körében leggyakrabban előforduló betegségek a magas vérnyomás okozta betegségek, koszorúér és szívelégtelenség, asztma, cukorbetegség, daganatos megbetegedések, allergiás megbetegedések.

2014. év elején kettő háziorvos látta el a felnőtt betegeket, míg egy fő gyermekorvos a gyermekeket. A háziorvosok leterheltségét jól mutatja, hogy 2013-ban 23467 esetben látta el a rendelőben, illetve otthonaikban a kettő felnőtt háziorvos a rászorulókat, míg 9848 alkalommal jelentek meg a rendelésen a gyermekek, illetve látogatta meg a gyermekeket a gyermekorvos az otthonaikban. A településen a betöltött védőnői álláshelyek száma kettő volt 2013-ban.

Az új, mindem igényt kielégítő Dr. Kiss Béla Egészségközpontot az Önkormányzat Európai Unió és állami támogatásból finanszírozta, melyet 2011-ben adtak át a lakosságnak. A támogatás összege 59,9 millió Ft volt.

2.4. Gazdasági szerkezet (ipar, mezőgazdaság, szolgáltatás)

Munkavonzása Seregélyesnek nem jelentős, a munkavállalók jellemzően Székesfehérvárra és Dunaújvárosba járnak dolgozni, minimális mértékben más településekre. A foglalkozási szerkezetben magas a mezőgazdasági ágazatban foglalkoztatottak aránya (a népszámlálási adatok alapján az egyéni gazdaságoknál munkát végző családtagok száma 1577 fő volt 2010-ben, ekkor 6 db volt mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek száma), a településen 4-5 nagyobb családi mezőgazdasági vállalkozó van. A szolgáltatási és az ipari szektor nem jelentős. Megemlítendő, hogy az 1997. májusában alapított Greiner Csomagolóstechnika Kft. mintegy 50 dolgozót foglalkoztat, elsősorban tejipari vállalatok, és a margarin előállítók számára gyárt élelmiszeripari csomagolóanyagot.

Seregélyes-Jánosmajoron vállalkozási zóna üzemel angol befektetők jóvoltából. E területen váltakozó számú, 10-20 db közötti kisebb vállalkozások végeznek gazdasági tevékenységet.

Az agglomerálódó falvakhoz hasonlóan a vállalkozói aktivitás számottevő a településen, ez a vállalkozások nagy számában nyilvánul meg. A regisztrált vállalkozások száma 2013-ban 585 db volt.

A regisztrált önálló vállalkozók száma 453, akik nagy része mellékfoglalkozású önálló vállalkozóként is dolgoznak, míg főfoglalkozásban a regisztrált vállalkozók 32%-a dolgozik, valamint a nyugdíjas önálló vállalkozók 20%-ot tesznek ki az önálló vállalkozók közül. 2013-ban 126 db egyéni vállalkozói státuszt tartottak nyilván. E számok 2010-től inkább csökkennek, amely azért mutatja a vállalkozói aktivitásban végremenő változást. Statisztikai adatok a mezőgazdasági egyéni gazdaságok számára vonatkozóan csak 2010-ben volt, mikor 772 db-ot tartottak nyilván, ez a szám az utóbbi időkig jelentősen csökkenhetett.

Vállalkozások számának alakulása 2008-2013-ig:

Időszak/ Vállalkozások	Regisztrált bt-k száma (db)	Regisztrált kft-k száma (db)	Regisztrált önálló vál- lalkozók (db)	Regisztrált egyéni vál- lalkozók (db)	Regisztrált őstermelők száma (db)
2008	45	73	454	140	n.a.
2009	40	83	453	133	260
2010	40	95	464	138	254
2011	39	96	467	139	256
2012	39	105	464	126	269
2013	29	99	453	126	178

A kereskedelmi szálláshelyek gyakorlatilag nulla, mivel a Zichy-Hadik kastély 2008. óta nem üzemel.

2.5. Civil szervezetek

Seregélyesen három civil szervezet végez érdemi közösségi tevékenységet.

A *Széchenyi István Alapítvány* a helyi tehetséges lakosok továbbtanulásának támogatására hozta létre az Önkormányzat 1991-ben a Seregélyesi Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, a Fejér Megyei Önkormányzat Eötvös József Szakképző Iskola és Kollégium, valamint a Hétszínvirág Etalonsport Óvoda csatlakozásával. Célja az általános, a közép és felsőfokú intézményekben tanuló diákok támogatása, a továbbtanulók részére ösztöndíjak adományozása, belföldi és külföldi tanulmányút anyagi támogatása, megyei és országos szakmai tanulmányi versenyeken kiemelkedő eredményt elérő tanulók jutalmazása, az oktató és nevelőmunkában kiemelkedő eredményt elérő pedagógusok jutalmazása, irodalmi, művészeti, szakmai ismeretek átadásában szerepet kapó kiemelkedő képességű szakemberek anyagi elismerése, jutalmazása, diák és szabadidős sport szervezésében kiemelkedő eredményt elérő személyek jutalmazása, valamint közreműködés a seregélyesi óvodákban az egészséges életmód feltételeinek megteremtésében és olyan foglalkozási eszközök beszerzése, amelyek segítenek a képességek fejlesztésében.

A Hétszínvirág Etalonsport Óvoda

A *Seregélyesi Polgárőrség* 1995 októberében alakult meg 36 fővel. Feladatai egyik része a rendőrséggel közös tevékenység, melynek nagyrészt a körzeti megbízottakkal együtt teljesített szolgálat adja, de ide sorolható az eltűnt személyek keresése is.

A feladatok másik részében önállóan végzi a szolgálatot a Polgárőrség, melynek során a különböző helyi rendezvények (pl. szüreti felvonulás) és események (pl. temetések) nyugalmának és zökkenőmentes lebonyolításának biztosítása a feladat.

A *Seregélyesi Sport Club Egyesület* célja a rendszeres sportolás, versenyzés, testedzés, felüdülés biztosítása, az ilyen igények felkeltése, tagjainak, sportolóinak nevelése, a társadalmi öntevékenység és a közösségi élet kibontakoztatása. A Club a Fejér Megyei Labdarúgó Szövetség Megyei II. osztályú bajnokságában szerepel csapataival. Az egyesületi tevékenységeknek köszönhetően fellendült a labdarúgást körül ölelő közösségi élet Seregélyesen. A 2013/2014 szezonban elindították az utánpótlás nevelést és a Bozsik Program keretében U6-7, U8-9, U10-11 korosztályos csapatokat szerepeltetnek, így már 80 fő sportol az Egyesületben.

A településen kimondottan környezetvédelmi céllal és ez irányú feladat végzéssel nem alakult civil szervezet.

3. KÖRNYEZETI ELEMÉK ÁLLAPOTA

3.1. A vizek állapota

Felszíni és felszín alatti vizek

A felszín alatti vizek védelmével kapcsolatos szabályokat a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet rögzíti, melynek célja a felszín alatti vizek jó állapotának biztosításával és annak fenntartásával, szennyezésének fokozatos csökkentésével és megelőzésével, hasznosítható készleteinek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználat, a földtani közeg kármentesítésével összefüggő feladatok, jogok és kötelezettségek megállapítása.

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet megalkotásának célja a vízhasználatok biztonsága, az emberi egészség és a környezeti állapot megőrzése, valamint a szennyezések megelőzése és csökkentése érdekében a felszíni vizek minőségének megóvása, javítása, a víztestek jó állapotának elérése és fenntartása, továbbá a vízi és vízközei, valamint a felszíni víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges feltételek biztosítását szolgáló intézkedések meghozatala, végrehajtása.

Környezeti célkitűzésként el kell érni, hogy a felszín alatti víztestek állapota feleljen meg a jó mennyiségi és minőségi állapot követelményeinek. Fontos feladat továbbá a Víz Keretirányelvben, illetve a települést érintő vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben foglalt célkitűzések elérése.

Seregélyes területe közvetve a Sárvíz vízgyűjtőjéhez tartozik a Dinnyés-Kajtori csatornához kapcsolódóan. A község vízelvezetése nagyrészt nyílt árkos rendszerű. Az összes vízfolyás közvetlen befogadója a településen végigfolyó Sárosd-Seregélyesi vízfolyás.

Dinnyés-Kajtori csatorna

A Sárosd-Seregélyesi vízfolyás a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelésébe tartozik. Állapota megfelelő. A vízfolyás a Peres-nádas északi részén torkollik a Dinnyés-Kajtori csatornába. A Velencei tó leengedésekor a csatornában vízszintnövekedés tapasztalható, mely a Sárosd-Seregélyesi vízfolyásnál jelentős visszaduzzasztást jelent. Ez a visszaduzzasztás a belterületi elöntések kialakulásának egyik fő oka lehet.

Sárosd-Seregélyesi vízfolyás a Kastély utcánál

Sárosd-Seregélyesi vízfolyás a Széchenyi utcánál

Több mezőgazdasági vízelvezetést szolgáló árok is találhatóak a területen.

Seregélyes közigazgatási területén tó a Zichy-Hadik kastély területén található, míg a Bethlen Gábor és a Bocskay utcai belterületi vízrendezéskor záportározót alakítottak ki. Itt megjegyzendő, hogy a település 2009 és 2010 között belterületi vízrendezést hajtott végre az Európai Unió pénzügyi társfinanszírozásával. A vízrendezés célja annak megoldása volt, hogy csökkentse a vízkárokat, tehermentesítse a lakosságot és megteremtse a biztonságos vízelvezetés feltételeit. Ennek érdekében több mint 5000 fm árok lett kialakítva, megoldva a víz Sárosd-Seregélyes vízfolyásba jutását, mentesítve 57 ingatlant és 237 főt a közvetlen károkozástól. A projekt másik elemeként záportározó kialakítására került sor, mely a csapadékvíz gyűjtése, a talajvízszint csökkentése mellett látványtőként is funkcionál, javítva a településképet. A projekt hatására az érintett területen csökkentek a vízkárok, javultak a környezeti feltételek és az életkörülmények.

A vízfolyásokra vonatkozóan vízminőségi vizsgálatok tudomásunk szerint nem történtek, adatok nem állnak rendelkezésre.

A területeket a felszín alatti víz állapotának érzékenysége, továbbá minőségének védelme szempontjából osztályozni kell a felszín alatti víz utánpótlódása, földtani közeg vízvezetőképessége, továbbá a megkülönböztetett (fokozott) védelem alatt álló területek figyelembevétele alapján. A vizsgált terület szennyezettség érzékenységi besorolása a 7/2005. (III. 1.)

KvVM rendelettel módosított, a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII.25) KvVM rendelet melléklete alapján „B” érzékeny terület. Erre tekintettel az övezetben csak környezetkímélő gazdálkodás folytatható.

A felszíni szennyezésre érzékeny területeken a talajra/talajba jutó szennyezések viszonylag gyorsan eléri a talaj- és mélységi vizeket, ezért ezeken a területeken minden terhelés, szennyezés (pl. szennyvízszikkasztás, hígtrágya elhelyezés, műtrágya és növényvédőszer felhasználás, olajfolyás) veszélyeztető, így a szennyező források felszámolása, a szennyezések megelőzése szükséges. Emellett a mezőgazdasági és kiskerti vegyszerhasználatok is hozzájárultak a talajvízkészletek tartós elszennyeződéséhez.

Kedvezőtlen, hogy a településen a talajvíz átlagos szintje viszonylag magas; a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás mentén a talajvíz a felszín alatt már 0-1 m között megjelenik, ami korlátozza a területhasználatokat, fokozza a szennyeződésveszélyt. E problémákat a vízfolyás rendezésével csökkenteni lehet.

A felszíni és felszín alatti vizeket szennyvízszikkasztásból, hulladéklerakásból, állattartásból stb. eredően negatív hatások érhetik, amelyet minden esetben meg kell szüntetni.

Problémák:

- A felszíni és felszín alatti vizeket érő szennyezés,
- Rendkívüli esőzések okozta árhullámok, belterületi elöntések veszélye,
- A csapadékvíz elvezető művek nem megfelelő állapota belterületen és külterületen egyaránt,
- A meglévő belvízelvezető művek feliszapolódása, elgazosodása,
- Az engedély nélküli felszínalatti vízkitermelés,
- A rekultivált illegális települési szilárd hulladéklerakó esetleges szennyező hatása a felszín alatti vizekre.

3.2. A talaj állapota, tájhasználat

A talajok kitüntetett szerepet kapnak a szennyező anyagok fogadásában, lebontásban is. Ezért a jelenlegi tevékenységek és távlati területhasználatok miatt is fokozott jelentőségű a területek felszíni szennyezésre való érzékenysége.

A talajszennyezések közé tartoznak a természetidegen anyagok talajba juttatása, illetve különböző kémiai anyagok szakszerűtlen felhasználásából, tárolásából eredő szennyezések, pl. szemétklerakás, olajszennyezés, nitrátfelhalmozódás, növényvédőszer maradékok. A térség alacsonyabban fekvő területein a talajvíz átlagos szintje viszonylag magas, ami korlátozza a területhasználatokat, fokozza a szennyeződés-veszélyt.

A műtrágya- és növényvédőszeres környezetkímélő alkalmazása és az integrált növényvédelmi eljárások részbeni bevezetése jó hatással van a talajok természetes állapotának regenerálására.

A szabálytalanul épített és szabálytalanul üzemelő szennyvízgyűjtő műtárgyak és a szabálytalanul a talajba kiengedett szennyvíz a talajvizek elszennyeződését okozhatja. Ugyanilyen káros hatással bír a szennyvíztisztítók szennyvíziszapjának a talajba jutása.

Noha a talaj bizonyos mértékig képes a szennyvíziszapok káros hatásait semlegesíteni, de mértéktelenül nem terhelhető. Jellemző adat a nehézfémek növényi felvehetőségének a talaj-pH-tól való függésére, hogy a kadmium felvehetősége egy nagyságrenddel megnő, ha a pH-érték egy egységnyi emelkedik.

A termelési és települési hulladékok halmazállapot szerint eltérő kezelési technológiákat igényelnek. A folyékony halmazállapotú és iszaphulladékokban a környezetre veszélyes vegyületek zöme oldott vagy szuszpendált állapotban van, ebben rejlik veszélyességük, hiszen talajba és a vízrendszerbe való bejutásuk így gyorsabb.

A talaj termékenységét, környezeti ártalmakkal szembeni ellenálló képességét, terhelhetőségét befolyásolják a vízgazdálkodási tulajdonságok. A viszonylag magas mésztartalom növeli az aszályérzékenységet, amit a kedvező vízgazdálkodási tulajdonságok némileg kiegyensúlyoznak.

A település nagy részén a Mezőföld legjellemzőbb talajtípusa, a mészlepedékes csernozjomok fedik. Ezek a löszön képződött, vályog mechanikai összetételű talajok kedvező termékenységnél fogva alakítják a táj arculatát mezőgazdasági kultúrtájjá, ahol a szántók a jellemzőek.

A talajok vízgazdálkodási jellemzői a csernozjom területeken kiválóak. A karbonátos szikes területeken a szervesanyag készlet a legkevesebb a kistérségben. A talaj termőréteg vastagsága megfelelő, lehetővé teszi a mezőgazdasági művelést.

Seregélyes területe belvíz érzékeny. A felszíni szennyezésre érzékeny, porózus képződmények találhatók a kistérségben, döntően a megye főbb vízfolyásainak völgyében, tágabb környezetében pl. Sárvíz, és a mélyebb fekvésű, vízállásos területeken.

A talajpusztulás csak kis részben érzékelhető a területen. A nagy szárazságokat követő szélviharok kizárólag a nem zöldelő talajfelszínt pusztítják.

Seregélyes környezete inkább mezőgazdasági jellegű sík terület. A művelési ágak nem mutatnak nagy változatosságot, a külterület majd teljes területe szántó. Az erdőterület kevés, jelentős táji érték, műtárgy nincsen a település területén.

Tájhasználat:

A település mezőgazdasági területei között a hasznosíthatóság tekintetében legalkalmasabb és kevésbé alkalmas területek egyaránt megtalálhatóak.

A talajkészlet ésszerű használata, megóvása elsőrendű fontosságú feladat a mezőgazdasági tevékenységek során. A talajokat a kommunális szennyvízszikkasztásból és mezőgazdasági termelésből (hígrágya elhelyezés, trágya tárolása) eredő szennyezések érhetik.

Problémák:

- Szennyvízszikkasztásból, állattartásból eredő talajszennyezések,
- A talajadottságoknak nem megfelelő gazdálkodás.

3.3. Élővilág, táji, természeti adottságok

Fejér megye **növényföldrajzi szempontból** két részre osztható: az északi, a megye területének 1/3-ad részét alkotó területe (mint pl. a Vértes, Kelet-Bakony, Velencei-hegység térsége) a Dunántúli-középhegység flóraidékéhez, a megye területének 2/3-ad részét alkotó, déli Mezőföld, pedig az Alföld növényvilágával alkot szoros kapcsolatot.

A Mezőföld növénytakarójára korábban, a magasabb területeken a homoki tölgyesek, homokpuszták, tatárjuharos lösztölgyesek és a löszpuszták voltak jellemzők. A vízfolyások völgyeiben ártéri ligeterdők, mocsarak, rétlápok és szikesek kísérték, a hegyvidékeken cseres, illír és gyertyános tölgyesek, szubmontán bükkösök uralkodtak.

Ez a természetes állapot mára sajnos jelentősen megváltozott. Szinte teljesen eltűntek a tatárjuharos és homoki tölgyesek, a löszpuszták területe felaprózódott, s a mocsarak, rétlápok nagy részét is lecsapolták, átalakították (főként mezőgazdasági és közlekedési szempontok miatt).

A település külterületén nagy arányban vannak jelen a mezőgazdasági művelésbe vont területek és közöttük szinte mozaikként húzódnak meg a gazdag természeti értékekkel bíró területek.

Kiemelt célkitűzésnek kell tekinteni valamennyi élőhely kiterjedésének, állapotának, biodiverzitásának megóvását, fejlődésük elősegítését, az ökológiai rendszerek egyensúlyának megőrzését.

Fontos és sürgető feladat a természetkárosító, –vesélyeztető hatások megelőzése és felszámolása, a természetes élőhelyek csökkenésének, degradálódásának megállítása, az élővilág háborítatlanságának biztosítása valamennyi antropogén eredetű zavaró, károsító hatás kiküszöbölésével - mint pl. illegális fakivágások, gyepek feltörése, hulladékelhelyezés, védett növény- és állatfajok gyűjtése, pusztítása, járművekkel okozott károk, tűzgyújtás, talaj-, víz- és levegőszennyezés ...stb.

Fontos a különböző káros hatások miatt degradálódott természeti területek helyreállítása, rehabilitációja, a vizes élőhelyek, vízfolyások revitalizációja, a természetes állapot rekonstrukciója.

Jogi védelem alatt álló táji, természeti értékek

Országos jelentőségű természetvédelmi területek:

Dinnyési-Fertő Természetvédelmi Terület

Érintett települések: Dinnyés (Gárdony), Pákozd, Seregélyes, Székesfehérvár

Területe: 539 ha, ebből fokozottan védett: 539 ha.

Alapítás: 1667/1966. OTvH határozat, módosítva: 3/1985. (X.21.) OKTH rendelkezéssel, A védettség fenntartása: 46/2007. (X. 18.) KvVM rendelettel.

A Dinnyés-Kajtori csatorna (amely a Velencei-tó vízfeleslegét hivatott levezetni) kétoldalán elhelyezkedő, teljes egészében fokozottan védett terület nemzetközi jelentőségű madárélőhely (IBA terület), és Ramsari terület is egyben.

A terület a gém-félék kedvenc táplálkozó és költő helye. Legismertebb költő fajai: a nagy kócsag és a kanalasgém. A rejtettebb élet gémféle, a bölömbika mély hangját tavasszal gyakran hallani a nádasból. Az egyetlen Magyarországon fészkelő lúdfaj a nyári lúd rendszeresen költ. Október végén, november elején húszezer, vagy még több vetési lúd érkezik alkonytájban, hogy a Fertő biztonságot nyújtó vizén töltse az éjszakát. A tavaszi, de különösen az őszi vonulás idején hatalmas réce tömegek zsúfolódnak össze a vízen. A parti területeket az Alföld némely részére jellemző sziki vegetáció borítja.

A Dinnyési- Fertő természetvédelmi terület Seregélyest érintő ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai a 46/2007. (X. 18.) KvVM rendelet 1. sz. melléklete alapján:
Seregélyes: 066/2, 067, 069/4 hrsz.

A Dinnyési-fertő természetvédelmi terület Seregélyest érintő fokozottan védett területének ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai a 46/2007. (X. 18.) KvVM rendelet 2. sz. melléklete alapján:
Seregélyes: 067 hrsz.

Érzékeny Természeti Területek és Magas Természeti Értékű Területek:

Sárvíz-völgye Magas Természeti Értékű Terület

Teljes területe 29063 ha, támogatható területe 23559 ha. A Natura 2000 területek aránya 45%. A jó mezőgazdasági adottságú terület fokozott környezeti sérülékenység jellemzi, kiemelt szerepe van védett növény- és madárvilágnak. Érintett Fejér megyei települések: Aba, Alap, Alsószentiván, Cece, Csősz, Gárdony, Káloz, Sárbogárd, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentágotta, Seregélyes, Soponya, Székesfehérvár, Tác, Vajta.

Seregélyest érintő Natura 2000 területek:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben foglaltak, valamint az Európai Unió jogharmonizáció keretében a természetvédelem területén is új, védelmi kategóriák jelentek meg, melynek része a Natura 2000 területek. Fontos feladat az alábbiakban felsorolt területekre vonatkozó fenntartási tervekben foglalt célkitűzések megvalósítása, illetve annak elősegítése.

A hazai területek kijelölése az irányelvben előírt kritériumok messzemenő figyelembe vételével megtörtént. A kijelölt Natura 2000 területek – a különleges madárvédelmi területek és a különleges természet-megőrzési területek – mintegy 1,95 millió hektárt tesznek ki, mely az ország területének 21%-a.

Velencei-tó és Dinnyési Fertő (Kiterjedése: 2173,0400 ha), Érintett települések: Gárdony, Pákozd, Seregélyes, Székesfehérvár
Seregélyes: 031, 041, 043, 044, 066/2, 067, 068, 069/2, 069/4, 070, 071, 072, 073, 074, 075, 076, 077, 078 hrsz.

Natura 2000 - Kiemelt Jelentőségű Különleges Természetmegőrzési Területek:

Belsőbárándi löszvölgy (Kiterjedése: 242,518 ha), Érintett települések: Aba, Seregélyes
Seregélyes: 0560/1, 0561/2, 0576 hrsz.

Ökológiai hálózatok:

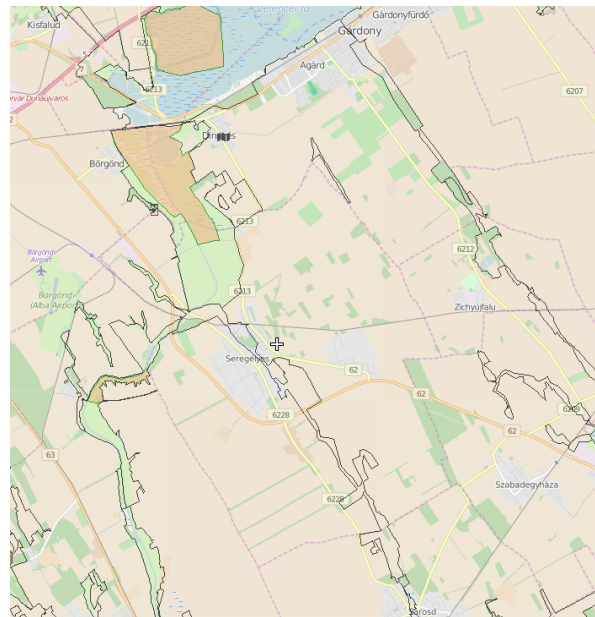
Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere.

A hálózat a már védett és védelemre tervezett területeket, Natura 2000 területeket és a nem védett, de jelentős, összefüggő élőhely-komplexeket összekapcsoló, valamint az ezeken kívüli értékes természeti, természetközeli területeket, élőhelyeket felfűző, különböző jelentőségű ökológiai folyosók rendszere, amely biztosíthatja az élőhelyek védelmét, a biológiai sokféleség fennmaradását, a területek egységes szempontú kezelését.

A települést a Fejér Megyei Területrendezési Terv szerint országos ökológiai hálózat részét képező megyei övezeten belül az ökológiai zöldfolyosó övezete érinti. Az övezet az elszigetelt, értékes természeti területeket, élőhelyeket köti össze a község területén áthaladó természetes vízfolyások mentén. E vízfolyások környezetében a természetes élőhelyek összefüggő ökológiai hálózat részét képezik. Az ökológiai hálózat legfontosabb építőelemei a kisvízfolyások menti élőhelyek, valamint a domborzati adottságokból adódó extenzív művelésű területek.

Természetvédelmi területek és országos ökológiai hálózatok

(forrás: <http://webgis.okir.hu/>)

Jogi védelem alatt nem álló, korábbi célkitűzés szerint kialakításra tervezett tájvédelmi körzet**Velencei Tájvédelmi Körzet**

A Velencei Tájvédelmi Körzet kijelölésénél cél volt, hogy megfelelő nagyságú puffer zóna alakuljon ki a fokozottan védett terület körül. Ennek során oltalom alá kerül a terület délnyugati részén egy természetszer állapotban lévő gyep, melyen jelentős nagyságú állományban található több orchidea faj. Itt helyezkedik el egy kisebb égerláp is. A terület első sorban a vonulási időszakban fontos a parti madarak számára. Szintén a tervezett bővítés részét képezi a Fertő területtel közvetlenül határos szántó és a mögötte elhelyezkedő nádas-mocsár. A szántóról jelenleg közvetlenül a Fertőbe mosódhatnak be a műtrágyák és növényvédőszer maradványok. A védett területtől délre elhelyezkedő, valamikori ülepítő tavak védetté nyilvánítását az ott kialakult gémtelpek védelme indokolja. A Fertő bővítésre tervezett területének nagysága kb. 200 hektár, mely távlatban szintén része lenne a tervezett Tk.-nak.

4. A TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

4.1. A levegő állapota

Légszennyezettségi állapot

A levegőtisztaság-védelem fő célkitűzése az egészséges környezet érdekében a jó levegőminőség biztosítása, az emberi egészséget és a természetes környezetet veszélyeztető légszennyezettség kialakulásának megelőzése a jogszabályokban előírt levegővédelmi követelmények betartatásával. Légszennyező anyagnak tekintjük a levegő természetes minőségét hátrányosan befolyásoló minden olyan anyagot, amely természetes forrásból vagy emberi tevékenység következtében kerül a levegőbe és amely káros lehet az emberi egészségre, a környezetre, valamint károsíthatja anyagi javainkat.

Ugyan légszennyezettség-mérő a településen nem működik (Székesfehérváron van a legközelebbi mérőállomás, ezért pontos adatok nem állnak rendelkezésre a levegőminőségre vonatkozóan, de elmondható, hogy a becsült értékek alapján a település és környékének levegőtisztasága megfelelőnek minősül. Határértéket meghaladó emisszió forrás jelenleg nincsen a területen.

A környezetvédelmi szabályozásban a levegő védelmével kapcsolatosan új jogszabályt jelentetett meg a Kormány. A levegő védelmével kapcsolatos tevékenységekről szóló, 21/2001 (II.14.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezte és megalkotta a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendeletet. Továbbra is hatályos a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet, melynek alapján Seregélyes a 10. (az ország többi területe) légszennyezettségi zónába tartozik továbbra is. A 10. zónába sorolás a település kedvező légszennyezettségi állapotát tükrözi, hiszen e zóna jellemzője, hogy a légszennyezettség egyik főbb légszennyező anyag tekintetében sem haladja meg az immissziós határértékeket, az alsó vizsgálati küszöb alatt vagy az alsó és a felső vizsgálati küszöb között van.

Légszennyező pontforrások

A településen határértéket meghaladó légszennyezés eddig még nem volt. A levegő minőségét alapvetően a fűtésből és a közlekedésből adódó füstgáz és porszennyezés határozza meg.

A település földgázellátása elkészült.

A háztartási gázfogyasztók száma 2013-ban 1226 db, mely a meglévő lakásállomány 76%-át jelentik. A fűtési fogyasztók aránya viszont csak 70%.

A légszennyezettséget meghatározza továbbá a szén- és fatüzelés, mely nagyobb terhelést jelent a kibocsátott légszennyezőanyag tekintetében, mint a gáztüzelés.

A közúti közlekedés szempontjából Seregélyes előnyös helyzetben van, hiszen átadásra került 2015 nyarán a 62.számú főútnak a települést elkerülő szakasza, mely ez ideig igen nagy környezeti terhelést jelentett. Gyakorlatilag a közúti átmenő forgalom megszűnt a településen, a forgalomból eredő füstszennyezés elhanyagolható.

A település területén lévő burkolatlan utak felületéről származó diffúz légszennyezés, mint porszennyezés is elhanyagolható, mivel a település úthálózata portalanított.

A lakosság körében, szabályozott keretek között végrehajtott kerti hulladékégetés jelentősebb légszennyezés nélkül végezhető. Seregélyes Önkormányzata 12/2015. (VI. 30.) önkormányzati rendelettel a levegőminőség védelmének helyi szabályiról rendelkezik.

E rendeletben megfogalmazott helyi levegővédelmi követelményeket a helyi környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programokban, tervekben, településrendezési, szabályozási tervekben és a műszaki tervezésben, hatósági eljárásokban érvényesíteni kell.

A rendelet tartalmazza a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre, az avar és kerti hulladék nyílttéri égetésére, a szabadtéri tűzgyújtásra, a porképző és bűzös anyagok kezelésére vonatkozó szabályokat, valamint a levegővédelmi követelmények megsértéséhez kapcsolódó levegőtisztaság-védelmi bírságok szabályait.

Az allergén pollent termelő gyomnövények elterjedtek a településen is. Az ingatlan tulajdonosokat (használókat) terheli az a kötelezettség, hogy ezeket a növényeket irtsák, elszaporodásukat megakadályozzák.

Ipari telephelyek által okozott lakossági panaszra okot adó légszennyezettség nincs a település belterületén, továbbá a Jánosmajori ipari zónában folytatott tevékenységek, annak elhelyezkedése okán sem okoz problémát jelenleg a településen. Egy esetleges fejlesztés következtében azonban kialakulhatnak olyan helyzetek, mely a légköri viszonyokat figyelembe véve problémát okozhatnak a településen lakók életvitelében.

A település levegő minőségét az alábbi tényezők befolyásolják:

- A mezőgazdasági tevékenységből eredő diffúz légszennyezés, kiporzás (talajművelés, terményszárítás, takarmánygyártás),
- Állattartásból eredő bűzkibocsátás,
- Közlekedésből eredő porszennyezés,
- Fűtés (hagyományos illetve vegyes tüzelés),
- Avar-és kerti hulladékok nyílt téri égetése,
- Pollenallergiát okozó gyomok elterjedése,
- Települési döngkút (bűzhatás).

Problémák:

- A meglévő gázhálózatra való rákötések száma nem teljes, a fűtésre használt nem megfelelő összetételű, illetve minőségű anyagok tüzelőanyagként való alkalmazása (pl. műanyag hulladékok, magas nedvességtartalmú fa, stb.), valamint a nem megfelelő műszaki állapotú tüzelőberendezések használata légszennyezést okozhatnak,
- A közlekedés okozta porterhelés csökkenésére nincs elegendő bokor, fasor telepítve (mind kül-, illetve belterületen).

4.2. Zaj- és rezgésvédelem

Seregélyes zajterhelésének értékelésére hivatalos mérési adatok nem állnak rendelkezésre. A jelenlegi helyzet megítélése hasonló körülmények között más településen mért adatok és a helyi tapasztalatok alapján lehetséges.

Ipari telephelyek által okozott lakossági panaszra okot adó zaj- és rezgésterhelés nincs, tekintettel arra, hogy a Jánosmajori ipari zóna messze van a településtől.

A közlekedési zaj- és rezgésterhelés az elkerülő főút átadásától kezdődően jelentősen csökkent, azonban még a településen belül jelentkezik a probléma, természetesen nem azonos mértékben. A közlekedési zaj emisszió meghatározó tényezője a forgalom nagysága, összetétele és eloszlása. A zaj és rezgés terhelés megállapítása a forgalom összetételéből egységjárműre történő átszámítással történik. A számításnál a személygépkocsi 1, a motorkerékpár 0,7, tehergépkocsi szerelvény 2,5-es szorzóval határozható meg.

A közúti közlekedés okozta zajcsúcs növekedése már nem várható, de a magas zajszint időtartama emelkedik. Itt kell megemlíteni, hogy az őszi terményszállításnál a zajszint ugrásszerűen megnőhet. Míg korábban a 8-18 h-ig terjedő napszak volt kiemelkedően zajos, addig jelenleg már az éjszakai időszak is annak számíthat.

A S440-es számú Pusztaszabolcs-Börgönd-Székesfehérvár szakaszon, figyelembe véve a mindkét irányú forgalmat kb. óránként (4.25 - 20.25 óra között) halad el egy szerelvény a település északi határán. A vasúti közlekedés zaj- és rezgés terhelése a vasútvonal kedvező vezetése és elhelyezkedése miatt a lakóterületektől csak kis területen okoz lakossági panaszt. A zaj- és rezgésterhelés következtében érintett terület: a Fő utca eleje, a Bartók Béla utca, Kertész utca, a Kodály Zoltán utca, valamint a Vasút utca.

Kereskedelmi, vendéglátó, szabadidős tevékenységek által keltett zaj területén jelentkező problémák főleg helyi jellegűek és önkormányzati hatáskörbe tartoznak.

A gazdasági helyzet javulása, valamint ipari jellegű vállalkozások betelepülése következtében további terheléssel lehet számolni.

Problémák:

- A vasúti közlekedés zaj- és rezgés terhelése a település északi részén

4.3. Zöldfelület-gazdálkodás

A zöldfelületek közé tartoznak a zöldterületek (közparkok), a zöldfelületi jellegű intézmények területei, kertjei (iskola kert, sportpálya, temető), valamint az utcák, teresedések fasorai, növényzettel fedett részei.

Az összes zöldterület nagysága 2236 m² volt 2013-ban, mely méret 2009 óta nem változott, ez a terület gyakorlatilag megegyezik a játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek területével.

A község belterületén a zöldfelületű parkok hiányoznak. Az Önkormányzat nagy gondot fordít a közterületek és utak melletti zöldterületek gondozására, karbantartására. Az intézmények környezetében, a magánportákon szépen karbantartott kertek találhatók.

A település jellegzetes eleme a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás, melynek mindkét partja zöldfelületnek minősül. Hat méter védőtávolságot meg is kell tartani a parttól számítva, azaz e területre építkezni nem szabad. A vízfolyás medrének egy része szabályozatlan, környezete természetközeli állapotot mutat.

Nagyméretű sportpálya is működik a településen.

4.4. A települési környezet és a közterületek tisztasága

A településen a közterületek tiszták, rendezettek, a közlekedési úthálózat portalanítására is gondot fordít az Önkormányzat. A köztisztasági munkákat az Önkormányzat jellemzően közmunkásokkal végezteti el.

A kommunális hulladékot a Depónia Kft. szállítja el rendszeresen.

4.5. Ivóvízellátás

Seregélyesen a Székesfehérvár kútjaiból származó, és átvett ivóvizet szolgáltatja a Fejérvíz Zrt. A keménynek minősülő karsztvizet a vízkőkiválás csökkentése érdekében külön kezelik mindhárom Székesfehérvári vízműtelepen, továbbá klóros fertőtlenítést végeznek. A sóstói vízműtelepen kitermelt vizet vas- és mangántalanítják is. A vízminőségi jellemzők alapján az ivóvíz minősége megfelelő.

Előtérben a szennyvízátemelő, háttérben a vízmű telep a Fő utca elején

A szolgáltatott ivóvíz minőségét a 201/2001. (X.25.) Korm. rendelet szabályozza, mely 57 vízminőségi jellemző (paraméter) felső határértékét rögzíti.

A kétféle mikrobiológiai paraméter határértéke nulla, vagyis a szolgáltatott ivóvíz mikrobiológiai szempontból nem kifogásolható. A 29 féle kémiai paraméternél a víz akkor tekinthető kifogástalan minőségűnek, ha a vizsgálati jellemzők nem haladják meg a jogszabályban rögzített határértéket.

A 25 féle indikátorparaméter elsősorban az üzemellenőrzést szolgálja, a határérték-túllépés itt nem jár egészségkárosító hatással, de a víz ilyenkor kifogásolható minőségűnek tekinthető.

A kémiai és indikátorparaméterek a víz természeti adottságaitól függenek, és tisztítással javíthatók. A víz minőségét javító beruházások megvalósítása a tulajdonos önkormányzat feladata, melyhez a szolgáltató szakmai segítséget nyújt.

A szolgáltatott ivóvizet akkreditált laboratóriumunkban folyamatosan vizsgálja a szolgáltató és az ÁNTSZ is végez kontrollvizsgálatokat.

A településen szolgáltatott ivóvíz fontosabb vizsgálati eredményei és a határértékek:

Vízminőségi jellemzők	Határértékek	Mért eredmények (előző év)
Kémiai paraméterek		
Nitrit	0,5 mg/l	<0,02 mg/l
Nitrát	50 mg/l	2-12 mg/l
Fluorid	1,5 mg/l	0,2 mg/l
Arzén	10 µg/l	<1 µg/l
Indikátor paraméterek		
Szulfát	250 mg/l	30-200 mg/l
pH érték	$\geq 6,5 \leq 9,5$	7,2-8,2
Vezetőképesség	2500 µS/cm	600-1000 µS/cm
Vas	0,2 mg/l	0,02-0,10 mg/l
Mangán	0,05 mg/l	0,03-0,05 mg/l
Ammónium	0,5 mg/l	<0,03 mg/l
Klorid	250 mg/l	4-40 mg/l
Nátrium	200 mg/l	2-10 mg/l
Összes keménység	$\geq 5 \leq 35 \text{ nk}^\circ$	19-33 nk ^o
KOIs (permanganát index)	5 mg/l O ₂	0,2-1,0 mg/l O ₂

A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 1615 db, azaz teljes körű a településen. Az ivóvízvezeték-hálózat hossza 44,8 km, mely 2007. óta két évente lett fejlesztve. Az összes szolgáltatott víz mennyisége 137200 m³ volt 2013-ban, mely 2011. óta mutat csak csökkenést.

4.6. Csapadékvíz-gazdálkodás

Az összes vízfolyás közvetlen befogadója a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás. A településen az utakról a csapadékvizet nyílt árok vezeti le. Beépített területeken szükséges az utcai árokhálózat kiépítése egészen a befogadóig, az árkok, út alatti átvezetők jó karbantartása. Emellett biztosítani kell a házak, kertek felől lefolyó vizek elvezetését a befogadóba.

Az árkok jellemzően nem burkoltak, kivéve a Bethlen Gábor és a Bocskay utcai belterületi vízrendezéskor kialakított árkokat. E területen a település 2009 és 2010 között belterületi vízrendezést hajtott végre az Európai Unió pénzügyi társfinanszírozásával. A vízrendezés célja annak megoldása volt, hogy csökkentse a vízkárokat, tehermentesítse a lakosságot és megte-

remtse a biztonságos vízelvezetés feltételeit. Ennek érdekében több mint 5000 fm árok lett kialakítva, megoldva a víz Sárosd-Seregélyes vízfolyásba jutását, mentesítve 57 ingatlant és 237 főt a közvetlen károkozástól. A projekt másik elemeként záportározó kialakítására került sor, mely a csapadékvíz gyűjtése, a talajvízszint csökkentése mellett látványtőként is funkcionál, javítva a településképet. A projekt hatására az érintett területen csökkentek a vízkárok, javultak a környezeti feltételek és az életkörülmények.

Példák a csapadékvíz elvezetésére szolgáló árkok állapotára:

Fő utca a Vízmű területe előtt

*Fő utca a Vízmű területe előtt
a szemközti oldalon*

Csapadékvíz elvezető nyílt árok a Bethlen Gábor utcában

Problémák:

- Hordalékfogó és egyéb víztisztaságot biztosító műtárgyak hiánya,
- A főgyűjtő csatornák nem megfelelő állapota,
- Az utcai árokhálózat nem mindenhol van karbantartva,
- A külterületi árkok nem mindenhol van karbantartva.

4.7. Kommunális szennyvízkezelés

A településen a szennyvízcsatorna-hálózat kiépült, az egész községet lefedi, azonban a rákötések aránya csak 85-90%-os. A keletkező szennyvíz tisztítása a Fejérvíz Zrt. székesfehérvári telephelyén történik. A székesfehérvári telep III. tisztítási fokozattal, egyben nitrogén eltávolítással is rendelkező szennyvíztisztító telep, tervezett kapacitását (16500 BOI5 kgO₂/nap) nem haladja meg jelenlegi terhelés.

A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatorna-hálózat) hossza a bekötővezetékek nélkül 2013. XII. 31-én 36,9 km, melyből új fektetés 500 m volt. A gravitációs rendszerű szennyvízgyűjtő-hálózat hossza 36,5 km, míg a kényszer-áramoltatású hálózat hossza 400 m. Ugyanezen időpontban a szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma 1242 volt, melyből az új bekapcsolások száma 1028 db volt. A szennyvízgyűjtő-hálózattal ellátott területen lévő, a hálózatba nem bekapcsolt lakások száma 409 volt. (forrás. www.fejerviz.hu)

A településen keletkezett, közüzemi szennyvízgyűjtő rendszeren (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége 73,5 ezer m³ volt 2013-ban. Ennek nagy része a csak háztartásokból, lakosságtól rendszeresen elvezetett szennyvíz 69,6 ezer m³.

A hálózatba be nem kötött lakások esetében az elszállításig zárt szennyvízgyűjtőkkel oldják meg a szennyvízelhelyezést. Ez a felszín alatti vizek szempontjából veszélyes, mivel a szennyvízgyűjtők általában nem kifogástalan műszaki állapota miatt a szennyvízszivárgás feltételezhető.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) 4.§ 2) bekezdés d) pontja szerint a települési önkormányzat - a vízgazdálkodási tevékenységek, mint közfeladatok (közszolgáltatások) körében - köteles gondoskodni a településen található szennyvízbekötés nélküli ingatlanok esetében a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének szervezéséről és ellenőrzéséről.

Seregélyes Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete megalkotta a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról szóló 18/2015. (IX. 11.) önkormányzati rendeletét.

A rendelet alapján a háztartási szennyvíz rendszeres begyűjtését, elszállítását és ártalommentesítését a Liquid-Porter Kommunális Szolgáltató Kft. (1077 Budapest, Bethlen Gábor u. 3.) végzi. A szolgáltatást minden olyan, a szennyvíz-közcsatorna hálózatba be nem kapcsolt, saját vagy vezetékcsatlakozással rendelkező ingatlan tulajdonosa köteles igénybe venni, akinek az ingatlanán nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz keletkezik.

A képviselő-testület megalkotta a talajterhelési díjról szóló rendeletet, mely szerint 2013. május 31.-től kell fizetni a talajterhelési díjat, annak, aki a közműves csatornára nem köt rá. Talajterhelési díjfizetési kötelezettség azt a kibocsátót terheli, aki a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára nem köt rá és helyi vízgazdálkodási hatósági, illetve vízjogi engedélyezés hatálya alá tartozó szennyvízelhelyezést, ideértve az egyedi zárt szennyvíztárolót is, alkalmaz. A talajterhelési díj mértéke az elfogyasztott vízmennyiség alapján 1.800 Ft/m³.

4.8. Hulladékgazdálkodás

Települési szilárd hulladék

Az illegális hulladéklerakás nem jellemző a településen, a régi települési kommunális hulladéklerakó területe rekultiválva lett geotextíliás földterítéssel, problémát jelenthet azonban a lerakott hulladékból származó szennyeződés megjelenése a talajban, talajvízben. A hulladéklerakó kivitelezését 2012. februárjában fejezték be, az Európai Unió és a Magyar Állam által nyújtott támogatás összege 706,8 millió Ft volt.

A rekultivált települési szilárd hulladéklerakó

A települési szilárd hulladék elszállítása megoldott. A kommunális szilárd hulladékot heti egy alkalommal szállítja el a Depónia Nonprofit .Kft a Székesfehérvár-Csala Pénzverővölgy lera-
kóba, míg a házhoz menő szelektív hulladék gyűjtést (műanyag, papír, italoskarton, fém-
doboz) havonta egyszer végzi el a szolgáltató.

Seregélyesen az elkülönített hulladékok mennyisége 2014-ben a papír esetében 0,83 t/év, míg a műanyag hulladék esetében 3,5 t/év volt. A vegyes települési hulladék megoszlása 2014-ben biohulladék 224,3, műanyag 190, papír 156,1, textil 57, üveg 29,3, fém 23,4, veszélyes 14,5, egyéb 169,4 t/év volt. Ezek a hulladéktípusok mind a hulladéklerakóra kerültek. Az elkülöní-
tetten gyűjtött hulladékok mennyisége szintén 2014-ben 2,9 kg/fő volt, mely nagyon kevésnek
mondható pl. a Sárkeresztes 34,3 kg/fő-höz képest. (forrás: www.deponia.hu)

A gyűjtött hulladékok az alábbiak:

Műanyag/fém italoskarton hulladék gyűjtése

- üdítő, ásványvizes PET palackok,
- tejes, illetve gyümölcsleves dobozok
- kozmetikai és tisztítószeres flakonok
- tejfölös, joghurtos, margarinos poharak (fém anyagú záró fólia nélkül)
- fóliák, bevásárló szatyrok, zacskók
- fém italos (üdítő, sörös) ill. konzerves dobozok

Papírhulladék gyűjtése

- újságpapír, prospektus
- irodai papírok, géppapír, papírzacskó
- kozmetikai és élelmiszerek kartondobozai

A településen nincsen szelektív hulladékgyűjtő sziget, a település mérete azonban legalább egy hulladékgyűjtő sziget kialakítását indokolja. A szükséges hulladékgyűjtő sziget(ek) kijelölése önkormányzati hivatalok, intézmények környékén vagy egyéb jól megközelíthető helyen javasolt. A szelektív hulladékgyűjtésről, a konténerek megfelelő használatáról fontos lenne lakossági tájékoztatást tartani.

A szelektív hulladékgyűjtő rendszer részeként hosszú távon szükség lehet egy hulladékgyűjtő udvar kiépítésére, ahol olyan lakossági (!) hulladékok gyűjtése lehetséges, melyek kommunális hulladéklerakóra nem kerülhetnek (pl.: lakossági nem veszélyes és veszélyes hulladékok, bútorféleségek, háztartási gépek, fém, üveg, papír, műanyag hulladék, személygépkocsi gumiabroncs, fáradt olaj, étolaj, festék, oldószer, akkumulátor, szárazelem, elektronikai hulladék). A hulladékgyűjtő udvart lehetőleg külterületen kell kijelölni.

A lomtalanítást a közszolgáltató az Önkormányzattal egyeztetve, az igények szerint, de évente legalább egyszer szervezi meg.

Veszélyes hulladékok

A lakosság körében keletkező veszélyes hulladékok sorsa nem megoldott, a legtöbb esetben a kommunális hulladékok között került elszállításra. Itt is nagy segítség lenne egy, a szelektív hulladékgyűjtő rendszer részeként történő hulladékgyűjtő udvar kiépítésére.

A mezőgazdasági eredetű folyékony hulladék (hígtrágya) megfelelő gyűjtése, kezelése nem megoldott. Javasolt a saját szükségletre tartott állatok esetén az almos tartást bevezetni. Állattartó telepek esetén a gazdálkodó saját költségén köteles gondoskodni a megfelelő hígtrágya kezelésről.

A zöld hulladékok szakszerű komposztálása és hasznosítása továbbra sem megoldott. Szükség van a szakszerű házi komposztálás népszerűsítésére, támogatására is.

Problémák:

- Zöld- és biológiailag lebontható hulladékok,
- Állati eredetű hulladékok jogszabálynak megfelelő kezelése nem megoldott,
- A rekultivált illegális települési szilárd hulladéklerakó által okozott esetleges környezetszennyezés,
- Az építési hulladékok gyűjtése, hasznosítása,
- Veszélyes hulladékok gyűjtése.

4.9. Energiagazdálkodás

Elektromos hálózat

A település normál villamosenergia ellátása 100%-ban kiépített. Az áramszolgáltató az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

A villamosenergia-fogyasztók száma 2013-ban 1840 db volt, melyből a háztartási villamosenergia fogyasztók aránya 93%. A szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége 10.907 ezer kWh, mely 2011 évig növekedett, majd csökkenést mutatott.

Gázellátás

Seregélyes vezetékes földgázellátása kiépült. A gázfogadó állomás a település külterületén található. A szolgáltatást az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. végzi.

A háztartási gázfogyasztók száma 2013-ban 201 db volt, mely az összes gázfogyasztók számának 93%-a. Az összes gázcsőhálózat hossza 11,8 km, mely az utóbbi 9 évben nem változott.

Energetikai korszerűsítések

Az Önkormányzat intézményeinek épületeiben a közelmúltban történtek energetikai korszerűsítések. Az iskola épülete kibővült egy új szárnyal és hőszigetelő nyílászárók kerültek beépítésre.

A 2010-ben épült új óvoda épülete, valamint a szintén ez évben átadott Dr. Kiss Béla Egészségközpont teljes mértékben megfelel a jelenleg érvényben lévő energetikai elvárásoknak. Fontosnak tartja az Önkormányzat a megújuló energia használatát, ezért a Polgármesteri Hivatal épületében és a Művelődési Ház épületében napelem park létesült.

A Polgármesteri Hivatal és a Művelődési Ház

4.10. Közlekedésszervezés

A Székesfehérvár és Dunaújváros közötti 62-es főúton napi 7-10 ezer jármű közlekedik, melynek kétharmada nehézgépjármű. Figyelembe véve az igen nagy forgalom okozta környezetvédelmi problémákat, szükségessé vált a 62-es főút Seregélyest elkerülő útvonalának megépítése.

2015. júliusában adták át az új kétsávos, 10,5 km hosszú, Seregélyest elkerülő utat, melyet addig kettészelt a 62-es számú főút. A beruházás keretében az új nyomvonalon három felüljáró épült: a Sárosd-Seregélyes vízfolyás, a Dinnyés-Kajtori csatorna, valamint a Székesfehérvár-Pusztaszabolcs vasútvonal és földút fölött. Két körforgalmi és egy háromágú csomópont létesült, a 6213 j. úton buszmegálló öböl pár kialakítása is megtörtént. A mezőgazdasági területek megközelítésére, a párhuzamos földutak és a keresztező földutak csatlakozásai is megépültek. A kivitelezés nettó 7,43 milliárd forint értékben, 85% Európai Unió és 15%-ban hazai forrás felhasználásával történt.

E beruházással gyakorlatilag csak a településen lakók, dolgozók, illetve a közvetlenül a településre látogatók célforgalma befolyásolja közlekedési forgalom volumenét.

Kerékpárút hálózatról a településre vonatkozóan nem beszélhetünk, bár a településszerkezeti terv bemutatja a hálózat tervezett vonalvezetését. E terv akkor jelentett volna megfelelő megoldást a kerékpáros közlekedésre, amennyiben a 62. számú út települést elkerülő szakasza nem épült volna meg. Az elkerülő út átadását követően annyira lecsökkent a forgalom a település útjain, hogy a kerékpáros közlekedés gyakorlatilag zavartalan.

A települési tömegközlekedést az Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ biztosítja.

4.11. Ár- és belvízvédelem

Az utóbbi években a belterületi hasznosítású területek, a beépítettség jelentősen növekedett, ezzel jelentősen megnőtt az egyes vízgyűjtők területén a burkolt felületek nagysága, amelynek hatására a természetes és mesterséges növénytakaró csökkent és így a vízfelszívó és tároló képessége is csökkent a területnek. A burkolt felületekről fékezetlenül hirtelen fut le a zápor hatására kialakuló vízmennyiség, azonnal terhelve a vízgyűjtő vízfolyásait (csatornahálózatot, árkokat, vízfolyásokat). Az utóbbi években ezért a korábban megállapított meder kereszt-szelvények nem mindenhol bizonyultak megfelelőnek. Ezt figyelembe véve nagyon fontos, hogy a településrendezési tervben a beépítés változásának, a beépítettség növelésének hatásait ne csak a belterület, beépített terület határáig vizsgálják, hanem a növekedő elvezetendő vízmennyiség útját egész a végbefogadóig követve ellenőrizték a mederszelvények megfelelőségét. Természetesen a mederszelvényeket folyamatosan növelni nem szabad, nem is érdemes. Megfelelő víztárolók, záportározók létesítésével, növényzet telepítésével kedvezően fékezik a víz lefolyását, lefutását.

Az éghajlatváltozás során az összességében kevesebb csapadék intenzitása megnövekedett, emiatt a talajba beszivárogni képes hányada csökken, a lefolyásé növekszik, amely mind a belterületeken, mind a külterületeken jelentős elöntéseket, és egyéb gondokat eredményezhet. Ha a talajvíz csapadékvíz általi utánpótlódásának egyensúlya a csapadékvíz-beszivárgás megszűnte miatt felborul, a talajvíz trendszerű süllyedése a vízellátást, a vegetáció fejlődését, az épületek süllyedését, stb. is befolyásolja.

Seregélyesen 2010-ben és 2014-ben fordult elő az, hogy a Velencei tó leeresztésének ideje egyben belvízveszélyes időszak volt a rendkívüli csapadékos időjárásnak köszönhetően. Ez eredményezte a Sárosd-Seregélyesi vízfolyáson a víz visszatörölését. A víz visszatörölés a Dinnyés-Kajtori csatorna közvetítésével ér a Sárosd-Seregélyesi vízfolyásba, mértéke különböző okok együttállásától függ, általában a Zichy-Hadik kastélyig van hatása, de a mezőgazdasági területeken és a Szőlőhegy irányában lévő árkot jelentősen érintheti. A visszatörölés mértéke sajnos nem mérhető, mivel vízszintmérce nincsen a vízfolyáson kiépítve. A vízfolyás minőségére sem állnak rendelkezésre adatok, mivel vízminőséget nem vizsgál az üzemeltető.

A Dinnyés-Kajtori csatorna üzemeltetője, a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság tervezi a csatorna kotrását a közeljövőben az eredeti állapot visszaállítása érdekében, viszont a Sárosd-Seregélyesi vízfolyáson nem tervez ilyen munkálatokat. Megemlítendő, hogy az a vízgyűjtő terület levezető vízfolyása, melyben a település is elhelyezkedik a Nádor csatorna/Sárvíz.

Mivel a területen a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás az összes vízfolyás közvetlen befogadója, ezen megemelkedett vízszintek előrejelzik a vízfolyás megfelelő rendezésének szükségességét, hogy ne fordulhasson elő a településen egy nagy anyagi kárral járó esetleges árvíz. A vízfolyás 0+000 km torkolati szelvényéhez tartozó vízgyűjtő terület $F=177 \text{ km}^2$ (Dinnyés-Kajtori csatornánál). A mértékadó Q 3%-os vízhozam $32 \text{ m}^3/\text{s}$. A meder kiépítési vízhozam Q 50%-o, $11 \text{ m}^3/\text{s}$.

Szerencsére a vízfolyás medre eddig még képes elvezetni a legmagasabb vízszintű vízmenyiséget is, de a rendezése elengedhetetlen.

A Sárosd-Seregélyesi vízfolyás a külterületen megfelelően kiépített, de a belterületi szakasszal együtt erősen feliszapolódott és növényzettel benőtt, iszapoló kotrása, a vízi növényzet eltávolítása sürgős feladat.

A település területén vízbázis nincs, ezért ilyen jellegű védelemmel nem szükséges foglalkoznia jelen programnak.

Seregélyesre a magas talajvízszint a jellemző. Főként a szélsőséges időjárási helyzetek befolyásolják a talajvíz szintjét, a csapadékos időszakban a belvíz problémát okoz a mezőgazdaságban, alkalmanként belterületi épületekben is.

A belvíz elleni védekezés legfőbb eszközei a csapadékvíz-elvezető árkok, csatornák, műtárgyak. A belvíz okozta veszély elhárításában sokat tehet a település a csapadékvíz elvezető csatornák karbantartásával, megfelelő műszaki állapotuk fenntartásával. A magas talajvízszintet a Sárosd-Seregélyesi vízfolyáshoz kapcsolódó belvízrendezéssel lehetne csökkenteni.

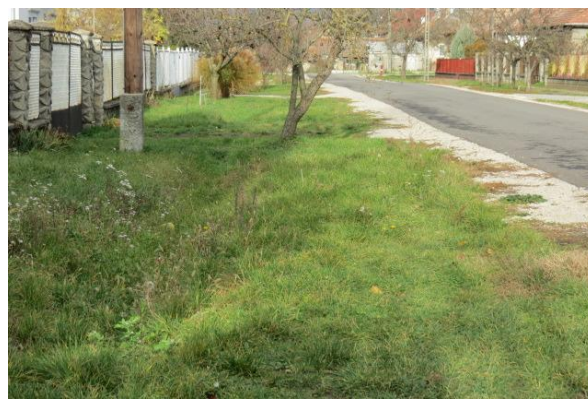
Seregélyesen belvízprobléma vonatkozásában kritikus, veszélyeztetett területként számon tartott a Jókai u. – Belmajor pusztája – Mikszáth u. – Gárdonyi Géza u. (volt Úttörő u.) – Móra Ferenc u. – Vasút u. É-i felét magába foglaló terület érintve a Kastélykert keleti területét, továbbá a Béke u. és a Pálincakaházi út által határolt terület (itt új építési telkek kerültek kialakításra). Ezen területeken magas a talajvíz és lefolyástalan a terület. Nehezíti a csapadékvíz elvezetését az is, hogy a csapadékvíz elvezetésére szolgáló árkok jellemzően feliszapolódtak a kisebb terepesésű szakaszokon, a kapubejárók átereszei eltömődtek, karbantartásuk nem megoldott. Sok helyen a folyási fenékszint (küszöbszint) sem megfelelő. Előfordul áttöltéssel épülő kapubejáró is, vagyis nem épült csőáteresz.

Az Önkormányzat a jövőben az Aratási réten tervezi kiépíteni a település közösségi terét (rendezvény tér), mely így a település központjában lenne. E terv végrehajtása során figyelemmel kell lenni a terület belvíz általi veszélyeztetettségére (esőzésekkor megjelenik a területen a belvíz). Az adott terület beépítését megelőzően tervet kell készíteni a belvíz elvezetésére vonatkozóan.

Az Önkormányzat a helyi vízkár-elhárítási feladatait elsősorban helyi eszközökkel oldja meg. A helyi vízkár veszély nagysága a csapadék halmazállapotától és hevedésétől függ.

Dinnyési út csapadékvíz elvezető árok

Gárdonyi Géza utca (Úttörő utca) csapadékvíz elvezető árok

Példa a Gárdonyi Géza utcában (Úttörő utca) a csapadékvíz elvezető árok megfelelő állapotára

2000-ben az Önkormányzat kidolgoztatta vízügyi szakemberekkel a település vízkár-elhárítási tervét. A jogszabályi előírásokra tekintettel e tervet kettő évenként felül kell vizsgálni, pl. a védekezési terv tartalmának aktualizálása miatt is.

Folyamatban van az előkészület a település belső útjait szegélyező csapadékvíz elvezető nyílt árkok rendezésére. Az Önkormányzat részéről közbeszerzési eljárás van folyamatban a csapadékvíz elvezetés terveinek elkészítésére. A tervek magukba foglalják az érintett terület geodéziai felmérését is. A tervet követő kivitelezésre Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében kívánnak támogatást igénybe venni.

A vizek kártételeinek megelőzése, valamint a károk lehetséges csökkentésére való felkészülés elengedhetetlen része a fenntartható vízgazdálkodás koncepciójának elkészítése. Az elővigyá-

zatosság és a megelőzés nagyságrendileg kisebb költségekkel jár, mint az általuk elkerülhető folyamatok által okozott károk. A belvizek hatékony és gyors vízelvezetés kényszerét fel kell váltania az ésszerű kezelést, a hasznosítható vizeinkkel valóban gazda módjára foglalkozó, a pillanatnyi fölös készleteket tározó, a helyes vízgazdálkodást előtérbe helyező gondolkodásnak.

A jogszabályok által előírt önkormányzati feladatok és a támogatási források szabta keretek között saját települési vízgazdálkodási stratégia kidolgozására van szükség. A stratégia kidolgozása során figyelembe kell venni a klímaváltozás kutatásának legújabb eredményeit is.

Az árvízvédelem jelenti az olyan intézkedések és tevékenységek megtételét a mederből kilépő árvíz mennyiségének és károkozásának megelőzése és csökkentése érdekében. Árvízmentesítés: pl. árvízcsökkentő tározó, vízgyűjtőrendezés révén és árvízvédekezés: pl. árvédelmi töltés, gátépítés, megerősítés révén. Célja a főmederből kilépő víz mértékadó árvízszint által jelölt területen belül történő levonulásának biztosítása, figyelembe véve a társadalmi, gazdaságossági és biztonsági szempontokat.

Az árvízvédelem eszközei:

- árvízvédelmi töltések építése,
- szükség- és vésztározás kialakítása,
- a vízszállítás növelése a hullámtér bővítése és a növényzet gondozása révén,
- lefolyás szabályozása a vízgyűjtőn – árapasztó csatorna építése,
- árterek használatának jogi szabályozása,
- kárbiztosítás,
- előrejelzés stb.
- és a nagyfokú szervezettséget igénylő védekezés.

Az önkormányzati védekezésnek alapvetően az alábbi feladatokat kell ellátnia:

- Vízgazdálkodási stratégia (melynek része a belvízrendezési koncepció) elkészítése
- A víz célzott irányítása árkok, belvízcsatornák között, továbbá a vízviisszatartása, majd továbbvezetése,
- A felszínen "megállt" csapadékvíz összegyűjtése és rendezett elvezetése a befogadó helyekre,
- Magas szintű talajvizek elvezetése és a talajvízszint csökkentése, szabályozása,
- Rendkívüli esetben - ha az elvezetés nem lehetséges - beindul az effektív védekezés az együttműködő szervek (pl. tűzoltóság, polgári védelem), közmunkások, lakossági közérő bevonásával. Szükség esetén mentés, kitelepítés, szükségelhelyezés szükségellátás.

Problémák:

- Bel- és külterületi elöntések kialakulása,
- A belterületi belvízcsatorna-hálózat rekonstrukcióra szorul,
- A külterületi belvízcsatorna-hálózatot fejleszteni kell.

5. ÖSSZEFOGLALÁS, SWOT-ANALÍZIS

Seregélyesen a környezeti elemek, az élővilág, a természet, a táj, a települési és az épített környezet alapvető, maradandó vagy visszafordíthatatlan károsodást nem szenvedett. A településen élő lakosság, valamint az ott dolgozók egészségét veszélyeztető tartós hatás nem áll fenn. A feltárt környezetszennyezések jól lehatárolhatók, tervszerű beavatkozásokkal felszámolhatók, ill. célirányos beruházásokkal kezelhetők, rekultiválhatók.

A talaj az élelmiszer- és takarmánynövények, a szerves nyersanyagok termesztésének alapja, növényi tápanyagok és csapadékvíz tárolója, szűrő, puffer és a talajvíz tisztítója, közvetítője és újraképzője, a talajlakó élőlények társulásának élettere. Ezért is rendkívüli jelentőségű ennek az igen törekeny rendszernek a védelme a károsító hatásoktól.

A talajszennyezettség a csekély iparosodottság miatt kis fokú, a legfontosabb szennyező a mezőgazdaság. A szennyezések többsége pontszerű, így kiterjedt közvetlen és közvetett egészségkárosító hatással nem kell számolni.

A település levegő-állapotának szempontjából pozitívumnak értékelhetjük, hogy a településen tartós terhelést ipari jellegű vállalkozás nem gyakorol környezetre, továbbá a közlekedési forgalomból sem adódik kiemelkedő légszennyező tevékenység.

A település vezetékes gázzal szinte teljes körűen ellátott, ezért a fűtésből származó levegőszennyezés nagyban mérséklődött. Hagyományos tüzelőanyagok égetése már csak ritkán, a fűtési költségek csökkentése végett fordul elő.

A levegő porterhelését a szilárd burkolattal nem rendelkező utak és a mezőgazdasági művelés alatt álló földterületek felporlása (nem megfelelő agrotechnika folytán) okozhatják.

A településre az erdősültség alacsony mértéke a jellemző.

A zaj- és rezgésterhelést elsősorban a településen a belterületi utak, illetve a vasútvonalon zajló forgalom okozzák.

A község belterületén a zöldfelületű, nagyobb összefüggő parkok hiányoznak. Az Önkormányzat nagy gondot fordít a közterületek és utak melletti zöldterületek gondozására, karbantartására.

A felszíni és talajvizek esetleg előforduló szennyezőanyagaival közvetlenül elvileg nem kerül kapcsolatba a lakosság. Potenciális veszélyt a talajvíz kutak és az öntözés bakteriális és vegyi komponensei jelenthetik.

A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma teljes körű a településen. Az ivóvíz minősége jónak mondható.

Seregélyesen az utakról a csapadékvizet túlnyomórészt nyílt árkok vezetik le. Beépített területeken szükséges az utcai árokhálózat kiépítése egészen a befogadóig, az árkok, út alatti áttereszék jó karbantartása.

A településen a szennyvízcsatorna-hálózat kiépült, az egész községet lefedi, a rákötések aránya jelenleg közel 90%-os.

A települési szilárd hulladék elszállítása megoldott. A régi települési kommunális hulladéklerakó területén problémát jelenthet a lerakott hulladékból származó szennyeződés megjelenése a talajban, talajvízben. A településen nincsen szelektív hulladékgyűjtő sziget, a település mé-

rete azonban legalább kettő hulladékgyűjtő sziget kialakítását indokolja. A lakosság körében keletkező veszélyes hulladékok sorsa nem megoldott.

A település normál villamosenergia ellátása, gázellátása megoldott. A környezetkímélő megújuló energiaforrásokra támaszkodó megoldások népszerűsítése szükséges lenne.

Seregélyes közlekedés-földrajzi helyzete, közlekedési kapcsolatai jónak mondható, megfelelő szervezettségű a tömegközlekedése is.

Nagy figyelmet kell szentelni a felszíni és talajvizek és a rétegvizek kapcsolatára, mely különösen a belvíz előfordulása esetén lehet hangsúlyos.

A *Jánosmajori ipari zónára* javasolt kimondani az alábbiakat, tekintettel arra, hogy az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 20.§ rendelkezése alapján az ipari terület olyan gazdasági célú ipari építmények elhelyezésére szolgál, amelyek más beépítésre szánt területen nem helyezhetők el.

Az ipari terület lehet:

1. környezetre jelentős hatást gyakorló terület,
2. egyéb terület.

A környezetre jelentős hatást gyakorló ipari terület a különlegesen veszélyes (pl. tűz-, robbanás-, fertőzőveszélyes), bűzös vagy nagy zajjal járó gazdasági tevékenységhez szükséges építmények elhelyezésére szolgál. Az egyéb ipari terület elsősorban az ipari, az energiaszolgáltatási és a településgazdálkodás építményei elhelyezésére szolgál.

A környezetre jelentős hatást gyakorló iparterületen lakás nem helyezhető el. Az egyéb ipari gazdasági területen a gazdasági tevékenységi célú épületen belül a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakások helyezhetők el, önálló lakó rendeltetésű épület nem helyezhető el.

Tekintettel a fentiekre, a Program – a Jánosmajori ipari zónában folytatható tevékenységekre vonatkozóan – a környezetre jelentős hatást gyakorló terület besorolást nem javasolja, míg az egyéb ipari terület besorolást, meghatározott esetben igen.

A település legfontosabb, megőrzendő értékei és legfontosabb megoldandó problémái:

Legfontosabb értékek:

- Kedvező táji megjelenés
- Gazdag felszíni vízkészlet
- Jó közlekedési kapcsolatok, megfelelő tömegközlekedés
- Táji, természeti értékek sokasága
- Közterületek gondozottsága

Legfontosabb környezetvédelmi problémák:

- Belvíz veszélyeztetettség
- Csapadékvíz elvezetésre szolgáló nyílt árkok állapota
- Értékfelismerés, -bemutatás, örökítés hiánya
- Környezeti szempontok nem kellőképpen történő érvényesítése
- Potenciális talajszennyező forrás (illegális hulladéklerakó)

Az összegyűjtött adatok értékelésénél alkalmazott módszer a SWOT-analízis, amely a bemutatja a belső adottságoknál Seregélyes erősségeit (Strength) és gyengeségeit (Weakness), míg a külső hatások és tényezők szempontjából a település lehetőségeit (Opportunities) és hogy milyen veszélyekre számíthat (Threats).

Az analízissel elvégzett állapotértékelés során a környezeti elemek tárgyalásánál ugyanaz a probléma többször is előkerülhet, mivel a rendszer egészét tekintve magas a kapcsolódási pontok száma.

TÁRSADALMI, GAZDASÁGI KÖRNYEZET				
	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Népesség, foglalkoztatás	- Alacsony a regisztrált munkanélküliek száma - Aktív munkaképes lakosság	- Öregedő lakosság - Csökken a lakosság száma	- Identitástudat növelése - Letelepítés ösztönzése	- Elvándorlás, helyi kötődések megszűnése
A gazdaság szerkezete	- Erős vállalkozói aktivitás	- Szolgáltatási ágazat magas aránya	- Vállalkozási lehetőségek ösztönzése - Környezettudatos vállalkozási területek bővítése	- Környezetterhelő gazdasági létesítmények megjelenése
Intézmények	- Intézményi ellátottság - Regionális központ közelsége	- Intézmények környezetvédelmi program megvalósítása	- Intézményi kihasználtság növelése	- Megyei, regionális intézmények közelsége miatt egyes intézmények függősége
Civil szervezetek	- Helyi civil szervezetek megléte	- Környezetvédelmi céllal civil szervezet nem alakult	- Környezettudatos nevelés, szemléletformálás (tanösvény)	- Egyéni érdekek érvényesülése - Lakosság érdektelensége a környezetvédelem iránt
Lakossági részvétel a döntésekben	- Lakossági tájékoztatásokon való részvétel	- Nagy létszámú érdeklődés hiánya	- Tájékoztatás, figyelemfelkeltés - Lakosság aktivizálása	- Érdektelenség

KÖRNYEZETI ELEMEK ÁLLAPOTA				
	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Vizek állapota	- Gazdag felszíni vízkészlet	- Sárosd-Seregélyesi vízfolyás eliszapolódása - Magas talajvízszint	- Talajvíz elvezetés a Sárosd-Seregélyesi vízfolyásba	- Talajvíz nitrátosodás
Talaj állapota	- Természeti fekvés - Átlagosnál jobb termőföldek	- Potenciális talajszennyező források megléte	- Talajszennyeződés veszélyével járó tevékenységek megszüntetése - Átlagosnál jobb termőföldek védelme - Ökológiai adottságoknak legjobb talajhasználat bővítése	- A talaj minőségének romlása - A talajszennyező források nem kerülnek felszámolásra - A talajadottságoknak nem megfelelő talajművelés - Állattartásból eredő talajszennyezés
Élővilág, táji, természeti adottságok	- Táji, természeti értékek sokasága - Kedvező tájképi megjelenés	- Az idegenforgalmi lehetőségek kiaknázatlansága - Kiterjedt erdőségek hiánya	- A fejlesztések során a tájképi szempontok figyelembe vétele - Táji, természeti értékek bemutatása - Erdősítés	- Tájba nem illő létesítmények megjelenése - Értékfelismerés hiánya - Táji, természeti értékek pusztulása - Gazdasági funkció kizárolagossága

TELEPÜLÉSI, ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA				
	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Levegő állapota	- Tiszta levegő - Ipari eredetű szennyeződés nincs - Jó átszellőzési viszonyok	- Allergén pollent termelő gyomnövények elterjedése	- Kedvező adottságok tudatos megőrzése	- Új légszennyező létesítmények megjelenése
Zaj- és rezgésvédelem	- Jelentős zajterhelést okozó üzemi, szórakoztató létesítmény nem található	- Vasúti forgalom miatti zajterhelés	- Zajvédől növényzet telepítése	- Forgalom miatti zaj- és rezgésterhelés fokozódása, az utak állapotának romlása
Zöldfelületek	- Intézmények, magánlakások (házak) karbantartottsága	- Közpark hiánya - Kevés zöldfelületi állomány - Sárosd-Seregélyesi vízfolyás medrének, közvetlen környezetének szabályozatlansága	- Zöldfelületek minőségi védelme - Közparkok kiépítése - Védő jellegű fasorok telepítése	- Környezetterhelés vagy alacsony gondozottság esetén a zöldfelületek minőségi romlása
Közterületek	- Tiszta, rendezett települési környezet	- Az utak rendszeres portalanításának hiánya	- Az utak rendszeres locsolása	- A településen élők köztisztasággal szembeni elégedetlenségének megéléte
Ivóvízellátás	- Ivóvízellátás mennyiségileg, minőségileg biztosított			- Vízpazarlás

TELEPÜLÉSI, ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA				
	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Csapadék-víz-gazdálkodás	- Kiépült csatornahálózat - Megvalósult csapadékvíz elvezetés rekonstrukció a Bethlen Gábor és Bocskay utcában	- Csapadékvíz elvezető hálózat felújításra szorul - Hordalékfogó és egyéb víz-tisztaságot biztosító műtárgyak hiánya	- Víztakarékosság, az esővíz, talajvíz hasznosítása - Az utcai árokhalózat folyamatos karbantartása, kiépítése	- A csapadékvíz közvetlen bevezetése a Sárosd-Seregélyesi vízfolyásba nem lesz megfelelő - Lefolyástalan területek nem lesznek feltárva
Kommunális szennyvízkezelés	- A szennyvízcsatornahálózatra történő rákötés közel 90%	- A település szikkasztói szennyezik a talajt és a talajvizet a rákötésig	- A szikkasztót használók figyelmének felhívása a környezetudatosságra	- A szennyvízcsatornahálózatra történő rákötés nem lesz 100%
Hulladék-gazdálkodás	- Kommunális szilárd hulladék gyűjtése és szállítása megoldott - Szelektív hulladéksziget megléte	- Környezetudatos szemlélet hiánya - Szelektív hulladékgyűjtés kis aránya	- Lakosság tájékoztatása a szelektív gyűjtés környezeti hatásairól, előnyeiről - Szelektív hulladéksziget, hulladékudvar létrehozása	- Illegális hulladéklerakás - Hulladékok mennyiségének növekedése
Energia-gazdálkodás	- Lakóterületek 100%-os villamos energia ellátottság - Kiépült gáz-hálózat - Megkezdődött az intézmények energetikai korszerűsítése	- Energiatakarékosság terén elmaradottság - Hagyományos energiahordozók további jelentős használata	- Energiatakarékosságot célzó átalakítások, fejlesztések - Megújuló energiaforrások használata	- Energiapazarlás

Közlekedés-szervezés	- Közúti megközelíthetőség jó - Jó tömegközlekedési kapcsolatok		- Belterületi utak felújítása	- A forgalom növekedésével a környezetterhelés fokozódása
-----------------------------	--	--	---	---

TELEPÜLÉSI, ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA				
	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Ár- és belvíz-gazdálkodás	- Kiépült csatornahálózat	- Belvízveszélyes területek megléte - A bel- és külterületi vízfolyások összehangoltsága nem megfelelő - A belterületi belvízcsatornahálózat rekonstrukcióra szorul	- Jövőbeli vízhasználatot befolyásoló vízgazdálkodási stratégia, (ennek részeként belvízrendezési koncepció) készítése - A külterületi belvíz- és csapadékcatornahálózat fejlesztése	- A csapadékvíz csatorna rendszer nem megfelelő állapota miatt belterületi elöntések kialakulása

6. KÜLSŐ KOHERENCIA VIZSGÁLAT

6.1. Országos Területrendezési Terv céljai

Az Országos Területrendezési Tvről szóló 2003. évi XXVI. törvény célja, hogy meghatározza az ország egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére

Az Országos Területrendezési Terv (3. számú melléklet) több olyan övezetet tartalmaz, mely előírásokat határoz meg Seregélyes közigazgatási területére vonatkozóan, mely előírások betartására figyelemmel kell lenni:

- *jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete:* az országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe jó növénytermesztési feltételekkel rendelkező szántóterületek tartoznak,
- *kiváló termőhelyi adottságú szántóterület:* az országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe kiváló növénytermesztési feltételekkel rendelkező szántóterületek tartoznak,
- *kiváló termőhelyi adottságú erdőterület:* országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe az őshonos fafajokból álló erdőtársulások fenntartására leginkább alkalmas és az erdő hármasság rendeltetését - védelmi, gazdasági, közjóléti - egymással összhangban a legmagasabb szinten biztosítani képes erdőterületek tartoznak,
- *országos ökológiai hálózat:* országos területrendezési tervben megállapított övezet, amelybe az országos jelentőségű természetes és természetközeli területek, valamint az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a pufferterületek,
- *országos vízminőség-védelmi terület:* országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megővését szolgáló védelem alatt álló területek tartoznak,
- *tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület:* országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

6.2. Fejér megye területrendezési tervének céljai

Fejér megye területrendezési tervéről a Fejér Megye Közgyűlése 1/2009. (II. 13.) K. r. sz. rendelete határoz meg előírásokat.

A rendelet célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények összehangolt térbeli rendjét, te-

kintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve az erőforrások védelmére.

A tervben meghatározott (1/16. számú melléklet), Seregélyest érintő térségi övezetek az alábbiak, mely övezetekre vonatkozó előírások betartására figyelemmel kell lenni:

- *kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete:* amelybe az agroökológiai adottságai alapján kimagasló agrárpotenciállal rendelkező, ugyanakkor környezeti szempontból a legkevesbé érzékeny, ezért mezőgazdasági árutermelésre legalkalmasabb szántóterületek tartoznak,
- *kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete:* amelybe az őshonos fajokból álló erdőtársulások fenntartására leginkább alkalmas és az erdő hármaskörzetét - 2 környezetvédelmi, gazdasági, társadalmi - egymással összhangban a legmagasabb szinten biztosítani képes erdőterületek tartoznak,
- *országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete:* amelybe a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján a kilátás-rálátás szempontjából védendő tájképpel, illetve tájképi elemmel rendelkező területek, valamint a védett történeti tájjá nyilvánított területek tartoznak,
- *térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete:* amelyben a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján a kilátás-rálátás szempontjából védendő tájképpel, illetve tájképi elemmel rendelkező területek, valamint a védett történeti tájjá nyilvánított területek találhatók,
- *felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete:* amelybe a felszíni vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megóvását szolgáló védelem alatt álló területek tartoznak,
- *magterület övezete:* amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életközelményeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont,
- *ökológiai folyosó övezete:* amelybe olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, puffertérületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására,
- *erdőtelepítésre alkalmas terület övezete:* amelybe azok a többnyire gyenge termőképességű mezőgazdasági területek tartoznak, amelyeknél gazdasági, vidékfejlesztési vagy környezetvédelmi szempontok indokolják az erdők létesítését, és azt természetvédelmi vagy termőhelyi okok nem zárják ki,
- *történeti települési terület övezete:* amelybe a védendő terület egységek - különösen a történeti 4-5 településközpontok, a történeti kertek, a jelentős régészeti lelőhelyek, az országos és helyi védelem alatt álló területek, valamint ezek környezete, védőövezetei - tartoznak,
- *rendszeresen belvízjárta terület övezete:* amelybe a sík vidéki sík vagy enyhe lejtésvízi szonyokkal rendelkező területek azon mélyebb, lefolyástalan részei tartoznak, ahol a helyi csapadék egy része átmeneti vízfelesleg formájában, nagyobb mennyiségben és gyakorisággal összegyűlik,
- *vízéróziónak kitett terület övezete:* amelyben az 5%-nál nagyobb lejtésű és a vízérózió káros hatásával szemben kevésbé ellenálló talajtulajdonságokkal jellemezhető területek találhatók,

- *szélerózióknak kitett terület övezete*: amelyben a szélerózió káros hatásával szemben kevésbé ellenálló fizikai talajféleségekkel (különösen a homok, homokos vályog, tőzeg, kotu) jellemezhető területek találhatók.

6.3. A Nemzeti Környezetvédelmi Program céljai

A környezetvédelmi programozás alapját a jelenleg érvényben lévő 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott a 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program adja meg. Seregélyes Nagyközség Környezetvédelmi Programjának készítése során meghatározott célkitűzéseknek továbbá illeszkednie kell a regionális, megyei és kistérségi környezetvédelemmel kapcsolatos koncepciókhoz, programokhoz és tervekhez.

A hazai környezetpolitika stratégiai tervezési feladata, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésből, EU-tagságból adódó kötelezettségeket áttekintve meghatározza az ország hosszú, közép és rövid távú környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges eszközöket. A környezetpolitikának a sokoldalú politikai-stratégiai tervezési rendszerben elsősorban horizontális szakpolitikai szerepet kell betöltenie, amely biztosítja a környezeti szempontok hatékony érvényesítését a társadalmi-gazdasági fejlődés egész folyamatában. Ezt hivatott elősegíteni a Nemzeti Környezetvédelmi Program.

A célok és az intézkedések megfogalmazása – azok összhangja érdekében is – a következő alapelvek figyelembevételével történt:

- A környezetvédelmi törvényben szereplő alapelvek, amelyek alapvetően a környezethasználat helyes módjára (elővigyázatosság, megelőzés, helyreállítás), a felelősség vállalására (szennyező fizet), a közérdekből fakadóan az együttműködés és átláthatóság fontosságára hívják fel a figyelmet (tájékoztatás, nyilvánosság);
- a környezeti problémák, jelenségek, folyamatok összetettségéből eredően mind nagyobb teret kell kapnia a holisztikus megközelítésnek (összefüggések vizsgálata, hatásfolyamatok feltárása), az integráció elvének, valamint a rövid, közép és hosszú távú szempontok egyidejű figyelembevételének;
- mivel a környezeti problémák megelőzése az egész társadalom támogatását igényli, ezért megkerülhetetlen a kidolgozás és a megvalósítás során a partnerség és a szubszidiaritás elve;
- a területiség elvének érvényesítése, a fenntartható térhasználat, a kedvező területi hatások elősegítése és területi szinergia megvalósítása, a környezeti, társadalmi és gazdasági adottságokhoz illeszkedő, területileg differenciált beavatkozások kialakításának elve;
- tekintettel arra, hogy az Alaptörvény értelmében „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez”, kiemelt figyelmet kell szentelni az esélyegyenlőség, a társadalmi igazságosság, valamint a nemzedéken belüli és nemzedékek közötti szolidaritás elvének; melyek egyúttal kapcsolódnak a helyi erőforrások fenntartható hasznosításának elvéhez, miszerint törekedni kell a közösségek szükségleteinek helyi szinten, helyi erőforrásokból történő kielégítésére, de egyben a helyi sajátosságok, sokszínűség, készletek védelmére is.

Ezen alapelvek és szempontok következetes érvényesítése a tervezésen túl a megvalósításnak is fontos eleme kell, hogy legyen.

A Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. Szemléleti alapja a környezet rendszerszemléletű megközelítése oly módon, hogy a társadalmi szükségletek anyagi és nem anyagi természetű feltételeinek biztosítása, valamint az ehhez kapcsolódó tevékenységek harmonikus viszonyban álljanak a környezettel.

A Program átfogó céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása. Cél a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítása. Ezek közé tartozik a környezet-egészségügyi feltételek javítása, a magas színvonalú környezeti infrastruktúra, valamint a település, a lakóhely épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége és összhangja.
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata. Cél a stratégiai jelentőségű természeti erőforrások, természeti értékek, ökoszisztémák védelme, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása.
- Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése. Cél a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, a környezetszennyezés megelőzésére, a terhelhetőség/megújuló képesség figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítása. Kiemelt figyelmet kell fordítani a társadalmi-gazdasági fejlődés és a környezetterhelés szétválására, azaz, hogy a lakosság növekvő jólléte csökkenő környezetterhelés mellett legyen biztosítható. A fogyasztói magatartás megváltozása, a környezeti szempontból fenntartható termékek és szolgáltatások felé történő elmozdulás keresleti oldalról erősíti meg a termelői folyamatok „fenntarthatósága” iránti igényt. A fenntartható termelés forrástakarékos (beleértve az anyag-, a víz-, a terület-, a termőföld- és energiahasználatot, az újrahasználatosság és a tartósság tervezését, az anyagciklusok körfolyamattá zárását); csökkent a környezetre gyakorolt káros hatásokat (kibocsátások és hulladékok minimalizálása, a megújuló erőforrások fenntartható mértékű használata); növeli a termékek és szolgáltatások értékét a fogyasztók számára.

Stratégiai területek:

1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

Célok:

- Levegőminőség javítása
- A zajterhelés csökkentése
- Ivóvízminőség és egészség
- Szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás
- Környezet és egészség
- Zöldfelületek védelme
- Kémiai biztonság
- Nukleáris biztonság, sugáregészségügy

2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

Célok:

- A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem
- Talajok védelme és fenntartható használata
- Vizeink védelme és fenntartható használata
- Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás
- Környezeti kármentesítés

3. Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Célok:

- Erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása
- A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása
- Hulladékgazdálkodás
- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira
- Az agrárgazdaság környezeti aspektusai
- Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai
- Az ásványkincsekkel való gazdálkodás környezeti szempontjai
- Közlekedés és környezet
- Turizmus - ökoturizmus

A Program stratégiai eszközei:

- A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése
- Társadalmi részvétel, környezeti információ
- Területfejlesztés, területrendezés és környezetvédelem
- Településfejlesztés, -rendezés és környezetvédelem
- Stratégiaalkotás, tervezés
- Közreműködés az Európai Unió környezetpolitikájának fejlesztésében és végrehajtásában
- Nemzetközi együttműködés
- Jogi szabályozás és jogalkalmazás
- Fejlesztéspolitika, beruházások
- Kutatás-fejlesztés, ökoinnováció, környezettechnológia

6.4. Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiója és Programja

Fejér megye területfejlesztési koncepciója megfogalmazta a megye jövőképét:

„Fejér megye – Pannónia szíve. Fejér megye Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytárségi együttműködéssel, kiváló termőhelyi adottságainak bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével.”

A megye fejlesztési elvei:

Horizontális elvek:

- Város – vidék együttműködésének erősítése
- A fejlesztési programok hatékonyságának növelése
- Fenntarthatóság
- Esélyegyenlőség

Átfogó és stratégiai célok:

- A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése (Hálózati együttműködések fejlesztése, Vállalkozó – innovatív társadalom ösztönzése, Befektetés az emberekbe)
- Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme (Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása, Természeti erőforrások védelme)
- A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása (Versenyképes vállalatok támogatása, Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése, Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása)

Horizontális célok:

- Foglalkoztatás növelése
- A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése

A környezetvédelmi területhez kapcsolható „Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme” című stratégiai, valamint „A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése” horizontális cél.

A lakókörnyezeti fejlesztések, a településkép javítása segíti a vonzó és élhetőbb környezet megteremtését, növeli a helyi társadalom kötődését. A természeti és kulturális örökségi adottságok helyi tudatosítása növeli a kohéziót és előtérbe helyezi az értékvédelmet, melyek csupán ezek után alkalmasak arra, hogy a települések az értékek megőrzése mellett az itt élők számára előnyt teremtsen a sajátos adottságaikból. A társadalom és a gazdaság egészséges fejlődésének energiáját kiegyensúlyozottan működő, szennyeződésektől mentes természeti környezete biztosítja. A Séd-Nádor-Gaja vízrendszer megfelelő működtetése és fenntarthatósága érdekében szükséges a jelentősebb befogadók rehabilitációja. A mintegy 2800 hektáros vízrendszer rehabilitációjának célkitűzése a vizek kártételei elleni védelem szintjének növelése, a termelési, gazdálkodási biztonság megteremtése és fokozása úgy, hogy közben a természeti értékeket megőrizzük illetve lehetőség szerint az eredeti állapotra visszaállítsuk, illeszkedve a Víz Keretirányelv célkitűzéseire.

A vízkárelhárítással kapcsolatos további probléma az érintett térségben a települési bel- és csapadékvíz elvezetésének megoldatlansága. A vízfolyások vízminőségét részben a mezőgazdasági területekről származó vegyszerfelhasználás miatti, illetve a települési diffúz terhelések befolyásolják. Az intenzív mezőgazdálkodás a lösz és az azon kialakult mezőszégi talajok erózióját okozza, ami a vízeróziót és a defláció mértékét csökkentő környezetkímélő agrotechni-

kák alkalmazásával mérsékelhető. A környezetkímélő gazdálkodás eszközrendszerének alkalmazása a fizikai talaj degradáció mértékének csökkentése mellett a kémiai szennyezést is mérsékli. Fejér megyének az országotól jóval elmaradó erdősültségét növelni szükséges egyrészt a közjóléti funkció bővítése, másrészt – többek között - víz-, talaj-, klímavédelmi szerepének fontossága miatt. A földtani közeget, illetve a felszín alatti vizeket veszélyeztető szennyezettség fokozott kockázatosága miatt e területek kármentesítése szükséges.

A klímaváltozás kedvezőtlen hatásai közül Fejér megyét elsősorban az élelmiszer termelés biztonságának garantálásához szükséges fenntartható vízgazdálkodási feltételek biztosítása, a megfelelő szintű vízkárelhárítás, ár- és belvízvédelem, jégkárelhárítás, vízhiány- és aszálykockázatkezelés (vízviisszatartás, víztározás, öntözés, víztakarékosság stb.), valamint az alkalmazkodás az éghajlatváltozás hatásaihoz problematikája érinti. További feladatokat jelent az EU 2020 Stratégiához illeszkedően országosan is vállalt, számszerűsíthető feladatokhoz való hozzájárulás, az alábbiak szerint.

A megújuló energiaforrások részaránya az energiafelhasználáson belül 14,6 százalékra nő, a teljes energia megtakarítás-vállalás 10 százalék, az üvegházhatású gázok kibocsátása a 2005. évi szinthez képest legfeljebb 10 százalékkal nő.

A megye *területfejlesztési programja* az alábbi prioritásokat fogalmazza meg a megyei területfejlesztési koncepcióban foglaltaknak megfelelően, melyeken belül bemutatjuk azokat az intézkedéseket, melyekhez Seregélyes környezetvédelmi programjának megoldandó feladatai kapcsolódhatnak:

Kapcsolódó prioritások:

Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása című stratégiai célon belül:

- A természeti és épített környezet megóvása, az életminőség javítása és szemléletformálás

Természeti erőforrások védelme című stratégiai célon belül:

- A stratégiai vízkészletek megőrzése és racionális használata

6.5. Fejér megyei kistérségek összehangolt Környezetvédelmi Programja

Fejér megyei kistérségek összehangolt Környezetvédelmi Programja 2004-ben készült a Fejér Megyei Területfejlesztési Tanács megbízásából.

A Program által megfogalmazott tematikus akcióprogramok és ezek célkitűzései az alábbiak:

1. Környezettudatosság növelése akcióprogram átfogó célja:

- a társadalom környezettel és fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteinek bővítése,
- az információhoz jutás javítása,
- a környezettudatos döntések és a fenntarthatóbb életmód ösztönzése,
- a környezetpolitikai döntésekben a felelős társadalmi részvétel erősítése.

2. Éghajlatváltozási akcióprogram átfogó célja:

A hazai gazdasági tevékenységekből eredő kibocsátások szabályozása, illetve csökkentése. Az akcióprogram az üvegházhatású gázok kibocsátásának, a globális légszennyezéshez való hozzájárulásnak a csökkentését, s egyúttal a lokális, regionális levegőminőség javítását célozza, emellett hozzájárul a környezetbarát fogyasztási szokások elterjesztéséhez, valamint a települési környezetminőség javításához is.

3. Környezetegészségügyi és élelmiszerbiztonsági akcióprogram átfogó céljai:

- a kültéri és beltéri levegőminőség okozta egészségügyi kockázatok mérséklése,
- a zaj elleni védelem, a kémiai- és sugárbiztonság javítása,
- az ivóvízminőséggel kapcsolatos környezetegészségügyi problémák kezelése,
- a talajszennyezettség és a hulladékkezelés környezetegészségügyi problémáinak kezelése,
- az élelmiszerbiztonság javítása,
- a környezetegészségügyi és élelmiszerbiztonsági intézményrendszer fejlesztése,
- a táplálkozásélettanilag kedvező élelmiszerek fogyasztásának növelése,
- a környezettudatos, környezetkímélő életmód megismertetése és elfogadtatása.

4. Városi környezetminőség akcióprogram átfogó céljai:

- településszerkezet, -fejlesztés, -rendezés környezeti szempontból is megfelelő alakulásának elősegítése és a korábbi hibákból eredő környezeti problémák csökkentése,
- a belterületi vízrendezés helyzetének javítása,
- a városi zöldterületek védelme, arányuk növelése, állapotuk javítása,
- a közlekedési eredetű településkörnyezeti problémák mérséklése,
- az épített környezeti elemek, az épített és régészeti kulturális örökség megfelelő állapotának biztosítása.

5. Biológiai sokféleség védelme és tájvédelem akcióprogram átfogó célja:

A természeti rendszerek és értékek megóvása, a biológiai sokféleség megőrzése, a természeti erőforrások fenntartható használata, valamint a társadalom és a környezet harmonikus kapcsolatának kialakítása.

6. Vidéki környezetminőség, terület- és földhasználat akcióprogramja, célja:

A területfejlesztés, az agrárpolitika és a környezetpolitika megfelelő összehangolásával elősegíteni a vidék természeti és kulturális értékeinek védelmét, valamint a természeti erőforrások fenntartható használatát úgy, hogy az a vidéken élők számára egyúttal megfelelő megélhetési színvonalat és infrastrukturális ellátottságot biztosítson.

7. Vizeink védelme és fenntartható használata akcióprogram átfogó céljai:

- a Víz Keretirányelv ütemezett hazai feladatainak időarányos végrehajtása,
- az üzemelő és távlati vízbázisok, valamint a kiemelt vízvédelmi területek védelme,
- az ésszerű vízhasználat és a szennyezés-csökkentő technológiák széles körű elterjesztése,

- a települési szennyvíz kezelésének fejlesztése, figyelembe véve a település sajátosságait (pl. méret, gazdaságos csatornázhatóság),
- a kommunális szennyvíziszapok hasznosítási arányának növelése,
- a felszín alatti vízkészletet veszélyeztető környezetkárosodások felszámolása,
- diffúz (nem pontszerű) szennyezések csökkentése (átfogó tárcaközi és a környezeti elemeket átfogó programokkal).

8. Hulladékgazdálkodási akcióprogram átfogó céljai:

- a megelőzés és a hasznosítás fejlesztése a települési, illetve termelési hulladékok körében,
- az ártalmatlanítandó települési, illetve termelési hulladékok alacsony környezeti kockázatú kezelése,
- a tervezettség és a hatékonyság javítása a hulladékgazdálkodásban.

9. Környezetbiztonság akcióprogram átfogó céljai:

Az Akcióprogram intézkedései a környezeti biztonság növelését, a kockázatot okozó veszélyeztetés megelőzését, illetve a bekövetkezett katasztrófák következményeinek hatékony enyhítését biztosító feltételek megteremtését célozzák. A katasztrófák kezelésében elsődleges a megelőzés, az elővigyázatosság és a károkozó felelősségének elve. Az Akcióprogram eredményessége szempontjából alapvetően fontos a társadalmi részvétel. A fentiek alapján az átfogó célok a következők:

- a környezetbiztonság stratégiai szintre emelése,
- a múltban bekövetkezett környezeti károkozások (haváriák) hatásainak elemzése,
- a környezeti katasztrófhelyzetek és veszélyek azonosítása,
- a környezeti kockázatok kezelése,
- horizontális feladatok a környezetbiztonság területén.

7. KÖRNYEZETI JÖVŐKÉP, PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

A Környezetvédelmi Program készítése során a végrehajtandó feladatok meghatározása a helyzetfeltárás során megállapított problémákat veszi figyelembe.

Seregélyes lakosságának elvárása alapján a **fő célkitűzés** a lakosság egészséges környezetének biztosítása.

A Program legfőbb feladata a lakosság környezettudatos magatartásának javítása, a hulladékgazdálkodás további korszerűsítése, valamint a területi vízgazdálkodás, vízkármegelőzés és elhárítás megoldása. A Programban további végrehajtandó feladatot jelent a közlekedésfejlesztés, az energiafelhasználás hatékonyságának növelése elősegítése, az épített környezet védelme, az emberi egészség védelme, valamint a települési környezetminőség fejlesztése. Horizontális cél a környezettudatosság növelése, szemléletformálás a lakosság körében.

Seregélyes környezeti jövőképe:

Seregélyes Nagyközség a környezeti állapot fenntartásával és javításával megőrzi a természeti, ökológiai értékeit, valamint egészséges, fenntartható környezetet biztosít az itt lakók számára. A Nagyközség hosszútávon biztosítja az emberek életminőségének javítását, a komfortérzet fokozását. Környezeti értékeinek számbavételével a védett és védelemre méltó természeti értékek megóvására, fejlesztésére törekszik. Seregélyes gazdasági fejlődése a környezetet nem károsítja, az erőforrások felhasználásakor annak újrateemtéséről a lakosság gondoskodik.

A jövőkép elérése érdekében a következő prioritások fogalmazódtak meg.

A Környezetvédelmi program prioritásai:

- I. Szemléletformálás, környezettudatosság növelése
- II. Területi vízgazdálkodás, vízkármegelőzés és elhárítás
- III. Hulladékkezelés korszerűsítése
- IV. Közlekedésfejlesztés
- V. Energiafelhasználás hatékonyságának növelése, klímavédelem
- VI. Az épített környezet védelme, a települési környezetminőség fejlesztése
- VII. Környezet-egészségügy, az emberi egészség védelme

Az egyes programok leírása a környezetvédelmi célok eléréséhez szükséges feladatok, intézkedések áttekintését tartalmazza, a szükséges eszközök, pénzügyi források, felelősök meghatározásával.

Az egyes programelemek bemutatása egységes szerkezet szerint történik, az alábbi pontok szerint:

- cél,
- intézkedések leírása, ezen belül az operatív lépések meghatározása,
- monitoring,
- indikátorok,
- felelősök, közreműködők.

I. Szemléletformálás, környezettudatosság növelése

A környezeti szemléletformálás célja, hogy az állampolgárok tájékozottak legyenek a szűkebb és tágabb környezetük állapotáról, az ökoszisztéma szolgáltatások fontosságáról, a környezetvédelem szükségességéről és ismerjék az általuk is használt termékek, eszközök környezeti, kémiai és biológiai kockázatait, azok következményeit, a mérséklés és kezelés lehetőségeit, továbbá akarjanak tenni a környezet megóvása érdekében.

A környezettudatos viselkedés elterjedését, a környezettudatos életvitel kialakítását, a lakosság és a döntéshozók széles körét érintő szemléletváltást segíti a mindennapi életben előforduló pozitív minták, példaértékű cselekvések támogatása, bemutatása, elismerése által. A lakosság környezeti szemléletváltozásához a legfontosabb eszköz a környezeti nevelés.

Intézkedések:

1. Környezeti szempontok további érvényesítése az önkormányzati döntésekben
2. A környezeti nevelés folytatása az oktatási intézményekben
3. A környezeti információkat biztosító rendszerek fejlesztése, az információk hatékonyabb terjesztése

1. Környezeti szempontok további érvényesítése az önkormányzati döntésekben

A szemléletformálás hatékonyságának feltétele a pozitív példamutatás, a környezeti szempontok érvényesítésében az élenjárás. Az Önkormányzatnak döntései folyamatában az eddigi tapasztalatokra támaszkodó környezettudatos magatartást, a környezeti szempontokat figyelembe vevő gazdálkodást, igazgatást kell folytatnia. A környezeti szempontok figyelembe vételét a környezetvédelemhez kapcsolható döntés előkészítés során, rövid hatáselemzéssel lehet alátámasztani.

Operatív lépések:

- A környezetvédelemmel kapcsolatos rendeletek felülvizsgálata, a hiányzó rendeletek megalkotása (pl. kiskerti komposztálás támogatása, kerti fakivágások értékarányos pótlására kötelezés, építési (inert) hulladék szervezett külön gyűjtése, (és amennyiben van rá mód: helyi hasznosítása figyelemmel a a hulladékokról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény vonatkozó rendelkezéseire)),
- A környezetvédelemmel kapcsolatos tervek megalkotása, felülvizsgálata (pl. hulladékgazdálkodási terv, vízkár-elhárítási terv),
- Környezetvédelmi szempontok figyelembe vétele az önkormányzati döntéseknél.

2. A környezeti nevelés folytatása az oktatási intézményekben

A környezeti nevelés és oktatás a személyes példaadással párosuló ismeretátadáson keresztül ösztönzi minden korosztály környezettudatos szemléletének alakulását annak érdekében, hogy képes legyen döntéseiben és életvitelében is alkalmazni, viselkedése szerves részévé tenni az elsajátított ismeretanyagot.

A környezeti nevelés leghatékonyabban az óvodában és az iskolában (erdei iskola) valósítható meg. A jövő generációjának szemléletformálása a környezetvédelem kiemelkedően fontos feladata kell, hogy legyen. A nevelés sikerességének érdekében a környezeti ismeretek megszerzésébe és terjesztésébe a családokat is be kell vonni.

Operatív lépések:

- Iskolai környezeti nevelési program kidolgozása és végrehajtása,
- Környezetvédelmi szakkör folytatása,
- A környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos jeles napok megtartása (Környezetvédelmi Világnak, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak, Fák Napja),
- Gyerekek bevonása a szelektív hulladékgyűjtésbe (papírgyűjtés),
- A gyerekek és a falu lakosságának értékmegőrzésbe való aktív bevonása (pl. parkgondozás, fásítás, házak előtti utca szakaszok virágosítása).

3. A környezeti információkat biztosító rendszerek fejlesztése, az információk hatékonyabb terjesztése

A környezeti tudatosság erősítése a nyilvánosság jobb tájékoztatását, döntésekben való részvételének elősegítését igényli, továbbá a stratégiai tervezés megfelelő színvonalának biztosításához is elengedhetetlenül szükséges az adott területre vonatkozó környezeti adatok ismerete. A lakosság és a civil szervezetek fokozódó érdeklődést mutatnak környezetük állapota és az ezzel kapcsolatos információk iránt.

Cél a környezeti információhoz való hozzáférés további biztosítása a döntéshozók, civil szervezetek és a lakosság részére egyaránt.

Operatív lépések:

- A lakosság tájékoztatása a település környezeti állapotáról,
- Adatbázisok naprakészen tartása, karbantartása a környezeti témákat illetően,
- Környezeti adatok, információk közérthető formában történő nyilvánossá tétele, ismertségének növelése, elérhetőségének javítása, információátadást szolgáló események szervezése,
- A település honlapjának bővítése, szerkesztése a környezet állapotára vonatkozó információkkal.

Monitoring:

- környezetvédelmi pénzügyi források bővülése
- az iskola, óvoda pedagógiai tervében a környezeti neveléshez kapcsolódó foglalkozások kidolgozásra kerülnek
- környezetvédelmi adatbázis felállítása

Indikátorok:

- a helyi jogszabály-módosítások és új jogszabályok száma (db)
- az egyes programokon, rendezvényeken, tanfolyamokon részt vettek száma (fő)
- vetélkedők és szelektív hulladékgyűjtési akciók száma (esemény/év)
- környezeti nevelési célú programok száma (db/év)
- környezetvédelmi adatbázis bővülése (adat)

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- általános iskola igazgatója
- pedagógusok
- szülők

II. Területi vízgazdálkodás, vízkármegelőzés és elhárítás

A település közigazgatási területének vízrajzi szempontból legjelentősebb eleme a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás, amely a települést kettészelve halad át a területen. E vízfolyás vízminőség-védelme kiemelt feladat.

A Sárosd-Seregélyesi vízfolyás a külterületen megfelelően kiépített, de a belterületi szakasszal együtt erősen feliszapolódott és növényzettel benőtt, iszapoló kotrása, a vízi növényzet eltávolítása sürgős feladat. A vízfolyás közvetlen környezetében az Önkormányzat és a Közép-dunántúli Vízügyi igazgatóság végezteti el a szükséges feladatokat.

Seregélyesre a magas talajvízszint a jellemző. Főként a szélsőséges időjárási helyzetek befolyásolják a talajvíz szintjét, a csapadékos időszakban a belvíz problémát okoz a mezőgazdaságban, alkalmanként belterületi épületekben is.

A belvíz elleni védekezés legfőbb eszközei a csapadékvíz-elvezető árkok, csatornák, műtárgyak. A belvíz okozta veszély elhárításában sokat tehet a település a csapadékvíz elvezető csatornák karbantartásával, megfelelő műszaki állapotuk fenntartásával. A magas talajvízszintet a Sárosd-Seregélyesi vízfolyáshoz kapcsolódó belvízrendezéssel lehetne csökkenteni.

Seregélyesen belvízprobléma vonatkozásában kritikus, veszélyeztetett területként számon tartott a Jókai u. – Belmajor puszta – Mikszáth u. – Gárdonyi Géza u. (volt Úttörő u.) – Móra Ferenc u. – Vasút u. É-i felét magába foglaló terület érintve a Kastélykert keleti területét, továbbá a Béke u. és a Pálinkaházi út által határolt terület (itt új építési telkek kerültek kialakításra). Ezen területeken magas a talajvíz és lefolyástalan a terület. Nehezíti a csapadékvíz elvezetését az is, hogy a csapadékvíz elvezetésére szolgáló árkok jellemzően feliszapolódtak a kisebb terepesésű szakaszokon, a kapubejárók átereszei eltömödtek, karbantartásuk nem megoldott. Sok helyen a folyási fenékszint (küszöbszint) sem megfelelő. Előfordul áttöltéssel épülő kapubejáró is, vagyis nem épült csőáteresz.

A tervszerű fejlesztések érdekében szükség lenne egy települési vízgazdálkodási stratégia (melynek része a belvízrendezési koncepció) elkészítésére, mely magába foglalja az Önkormányzat területén levő felszíni és felszín alatti vizek kártételei elleni védekezés műszaki feladatait.

Intézkedések:

1. Települési vízgazdálkodási stratégia elkészítése, a vízkár-elhárítási terv felülvizsgálata
2. Belterületi vízrendezés, csapadékvíz-elvezetési terv kidolgozása
3. Vízvisszatartáson alapuló belvízgazdálkodás

1. Települési vízgazdálkodási stratégia elkészítése, a vízkár-elhárítási terv felülvizsgálata

Cél a település vízgazdálkodási és vízrendezési adottságainak felmérésével, értékelésével a település vízrendezettséget, valamint az Önkormányzat közigazgatási területén lévő vízfolyások, felszíni vizek minőségét károsan befolyásoló hatások és a vizek káros hatásainak mérsége, megszüntetése. Az Önkormányzat közigazgatási területére egy átfogó, a település adottságainak megfelelő vízgazdálkodási stratégia elkészítése válik szükségessé. Szükséges továbbá a 2000-ben elkészült vízkár-elhárítási terv felülvizsgálata egyrészt a jogszabályi kötelezettségnek megfelelően, másrészt az azóta eltelt időszak tapasztalatait és a településen elvégzett rekonstrukciókat figyelembe véve.

Operatív lépések:

- A szakértő kiválasztása,
- A dokumentum elkészítése.

2. Belterületi vízrendezés, csapadékvíz-elvezetési terv kidolgozása

A belterületi vízrendezés a települési vízgazdálkodás fontos területe. Magába foglalja a felesleges csapadékot és belvizeket összegyűjtő és elvezető zárt vagy nyílt belvízcsatorna hálózat kiépítését, a nyílt csatornák, településen áthaladó kisvízfolyások meder- és partrendezését, vízszállító-képességének visszaállítását, azaz rekonstrukcióját. A vízrendezés szakszerű végrehajtásához elengedhetetlen a csapadék-elvezetési terv kidolgozása.

Operatív lépések:

- Csapadékvíz-elvezető hálózat elemeinek állapotfelvele
- A szakértő kiválasztása,
- A dokumentum elkészítése,
- Engedélyezési és kiviteli tervek elkészítése,
- Engedélyezési eljárás lefolytatása,
- Kivitelezés.

3. Vízvisszatartáson alapuló belvízgazdálkodás

A belvízgazdálkodás során a vízelvezetés mellett kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a vízviszszatartás, a tározás, a vízátervezés, a bel- és külterületi vízrendezés összhangjának biztosítása, a műszaki igényszinthez közelítő fenntartás, karbantartás. A vízelvezetésről a belvízgazdálkodásra való áttérés hozzájárul a klímaváltozás hatására jelentkező szélsőséges helyzetek mérsége, a vizes élőhelyek ökológiai vízigényének kielégítéséhez, továbbá a gazdaságos mezőgazdasági termelés megvalósításához.

Operatív lépések:

- A csapadékvíz-elvezető művek kiépítése, rekonstrukciója (nem csak a belterületen), valamint a befogadó vízfolyás vízminőség védelmét biztosító műtárgyak telepítése (pl. hordalékfogó, olajfogó),
- A belvízelvezető művek feliszapolódásának megakadályozása, gyomnövényektől való megtisztítása.

Monitoring:

- szakértő vállalkozó a vízgazdálkodási stratégia, a csapadékvíz-elvezetési és a vízkár-elhárítási terv készítésére, felülvizsgálatára
- elkészült tervek
- a tervek által meghatározott feladatok beépültek az Önkormányzat szabályozási rendjébe
- sikeres engedélyezési eljárást lefolytattak
- kivitelezés megtörtént

Indikátorok:

- elkészült stratégia, terv
- belvízzel érintett terület kiterjedésének csökkenése (ha)
- megtisztított, karbantartott vízfolyások hossza (m)

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- szakértő vállalkozó
- vízügyi hatóság

III. Hulladékkezelés korszerűsítése

A hulladékgazdálkodás alapvető célkitűzése, hogy a hulladék képződés és kezelés egészségre és környezetre gyakorolt káros hatásait megelőzze, illetve csökkentse, egyúttal járuljon hozzá a természeti erőforrások felhasználásának csökkentéséhez. Az átfogó hulladékgazdálkodási célok elérése érdekében az intézkedéseket a megelőzés, újrahasználat, újrafeldolgozás, egyéb hasznosítás, ártalmatlanítás prioritási sorrendben, a környezetileg, társadalmilag és gazdaságilag leghatékonyabb megoldások alkalmazásával kell megtenni.

Elsősorban a hulladékok mennyiségének csökkentésére kell törekedni a megelőzés elve figyelembe vételével. A képződő hulladéknak a termelésbe, és ezen keresztül a fogyasztásba történő ismételt visszavezetése a fenntartható fejlődés egyik alapvető feltétele; a hulladékban meg lévő anyag- és energiatartalom kinyerésével, azok hasznosításával a természeti erőforrások felhasználása jelentős mértékben kiváltható. A települési hulladékok terén az általános hasznosítási tendenciával ellentétesen jelentős növekedés következett be, a hasznosítási arány megemelkedett. A növekedés egyrészt a szelektív gyűjtés és az elkülönített biohulladék kezelés fejlesztésének támogatásából, másrészt a gyártói kötelezettségbe tartozó csomagolási és elektronikai hulladékok hasznosítási kötelezettségeinek teljesítéséből adódik. A megelőzést szolgáló intézkedések és a hasznosítás ellenére megmaradó hulladék környezetet és egészséget nem veszélyeztető ártalmatlanításáról mindenképpen gondoskodni kell. A hazai keletkezett hulladéknak még ma is közel 70%-a ártalmatlanítást igényel, ami a gyakorlatban többnyi-

re a hulladékgazdálkodási hierarchia legalján lévő (bár még mindig legolcsóbb) lerakást jelenti. Seregélyes szilárd hulladékainak közel 100%-a lerakásra kerül.

A bezárt, régi lerakók biztonságba helyezéséről, rekultiválásáról és folyamatos monitorozásáról még évtizedekig gondoskodni kell. Ezt figyelembe véve a rekultivált települési hulladéklerakó lehetséges szennyezéseit fel kell tární és amennyiben a megengedett értékhatásokat meghaladó szennyezés tapasztalható a szennyeződés területét le kell határolni a talajt, valamint a talajvizet monitorozni szükséges.

Az egymásra épülő területi hulladékgazdálkodási tervek elősegítik a koordinált és hatékony döntéshozatalt. E terv elkészítése az Önkormányzat részére nem kötelező jellegű, ennek ellenére javasolt, hogy az Önkormányzat készíttesse el a település hulladékgazdálkodási tervét, melyet rendeletben ki is kell hirdetni. E terv alapján történhet a településen a hulladékgazdálkodással kapcsolatos megvalósítandó feladatok tervszerű, megfelelő végrehajtása.

Intézkedések:

1. Régi, felhagyott kommunális hulladéklerakó környezeti vizsgálata
2. A lakosság tájékoztatása a hulladékok mennyiségének csökkentése érdekében
3. Szelektív lakossági hulladéksziget és udvar létrehozása
4. A települési hulladékgazdálkodási terv elkészítése (opcionális elemként)

1. Régi, felhagyott kommunális hulladéklerakó környezeti vizsgálata

A 2012-ben földtakarással rekultivált települési hulladéklerakó lehetséges szennyezéseit fel kell tární és amennyiben a megengedett értékhatásokat meghaladó szennyezés tapasztalható a szennyeződés területét le kell határolni a talajt, valamint a talajvizet monitorozni szükséges.

Operatív lépések:

- A hulladéklerakó paramétereinek felmérése,
- A lehetséges szennyezési terület lehatárolása,
- Szennyeződés esetén az érintett terület kármentesítése, majd monitorozása.

2. A lakosság tájékoztatása a hulladékok mennyiségének csökkentése érdekében

A korszerű hulladékgazdálkodásban a megelőzés a legelső lépés, hiszen "az a hulladék a legjobb, ami nem is keletkezik".

A háztartásban keletkező hulladékok közül az egyik legkönnyebben hasznosítható hulladék a „zöldhulladék”. A zöldhulladékok hasznosítási arányának növelése komposztálás során a szerves hulladékból (zöld javak), a növények számára felvehető hasznos tápanyag, magas humusz tartalmú komposzt keletkezik. A háztartásunkban keletkező szemet egyharmadát is megelőzhetjük, ha a konyhai- (zöldség- és gyümölcsmaradványok, kávézacc, teafű, tojáshéj, vágott virág) és a kerti hulladékokat (fünyesedék, ágak, elszáradt növények) külön gyűjtjük és komposztálással hasznosítjuk.

Operatív lépések:

- Lakossági tájékoztatások, a komposztálás népszerűsítése,
- Intézményi tájékoztatások.

3. Szelektív lakossági hulladéksziget és udvar létrehozása

A településen nincsen szelektív hulladékgyűjtő sziget, a település mérete azonban legalább egy hulladékgyűjtő sziget kialakítását indokolja. A szükséges hulladékgyűjtő sziget(ek) kijelölése önkormányzati hivatalok, intézmények környékén vagy egyéb jól megközelíthető helyen javasolt. A szelektív hulladékgyűjtésről, a konténerek megfelelő használatáról fontos lakossági tájékoztatást tartani.

A lakossági hulladékudvar a háztartásokban keletkező veszélyes és speciális hulladék átvételét végzi. A hulladékudvar szakképzett személyzet által működtetett, önálló, zárt átvevőhely. Szolgáltatásait a helyi, lakossági eredetű hulladékokra javasolt térítésmentesen kezelni. A veszélyes hulladék átvétele esetén rögzíteni szükséges a leadott hulladékok mennyiségi és minőségi jellemzőit és a hasznosító vagy ártalmatlanító telephelyre történő elszállításig elkülönítve kell tárolni.

Operatív lépések:

- A lakosság széles körű tájékoztatása,
- A hulladéksziget helyszínének kiválasztása,
- A hulladékudvarral kapcsolatos szolgáltatói egyeztetések létrehozása, a szolgáltatási szerződés megkötése,
- A hulladékudvar helyszínének kiválasztása.

4. Települési hulladékgazdálkodási terv elkészítése (opcionális elemként)

Seregélyes részére a hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó feladatokat célszerű lenne települési hulladékgazdálkodási tervben meghatározni.

Operatív lépések:

- Szakértő kiválasztása
- A dokumentum összeállítása

Monitoring:

- a szelektíven összegyűjtött és az ömlesztetten keletkező hulladékok aránya a keletkező összes hulladékmennyiségnél
- a hatályos jogszabályoknak megfelelő hulladékgazdálkodási terv készül

Indikátorok:

- a szennyeződéssel érintett terület csökkenése (m²)
- szelektíven gyűjtött hulladékok mennyisége (t)
- elszállított hulladékok mennyisége (t)
- 1 főre eső elkülönítetten gyűjtött hulladékok mennyisége (kg/fő)
- elkészült hulladékgazdálkodási terv

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- területlehatárolást és az esetleges kármentesítést végző vállalkozó
- a hulladékudvart működtető szolgáltató
- a hulladékgazdálkodási tervet készítő szakértő vállalkozó

IV. Közlekedésfejlesztés

A Székesfehérvár és Dunaújváros közötti 62-es számú, Seregélyest elkerülő út átadását követően gyakorlatilag csak a településen lakók, dolgozók, illetve a közvetlenül a településre látogatók célforgalma befolyásolják közlekedési forgalom volumenét.

A vasúti közlekedés zaj- és rezgés terhelése a vasútvonal kedvező vezetése és elhelyezkedése miatt a lakóterületektől csak kis területen okoz lakossági panaszt. A zaj- és rezgésterhelés következtében érintett terület: a Fő utca eleje, a Bartók Béla utca, Kertész utca, a Kodály Zoltán utca, valamint a Vasút utca.

Kerékpárút hálózat kiépítésére az elkerülő út átadását követően nincsen szükség a lecsökkent forgalom következtében.

Intézkedések:

1. A vasúti közlekedésből eredő zaj- és rezgésvédelem
2. Községi közlekedés fejlesztése

1. A vasúti közlekedésből eredő zaj- és rezgésvédelem

A településen északi területén áthaladó vasúti közlekedés terheli a település érintett területét. A zaj- és rezgésterhelés következtében érintett terület: a Fő utca eleje, a Bartók Béla utca, Kertész utca, a Kodály Zoltán utca, valamint a Vasút utca.

Operatív lépések:

- A lakó- és intézményi épületekben zajvédelmi beruházások támogatása (nyílászárók cseréje)
- Zajvédő fasor telepítése

2. Községi közlekedés fejlesztése

Az egyéni közlekedésben a környezetkárosítóbb, motorizált közlekedési módok fokozódó térnyerése jellemző, amit alátámaszt a személygépkocsi-állomány folyamatos gyarapodása. A közösségi közlekedést a szolgáltatási színvonal javításával, a járműpark korszerűsítésével, akadálymentessé tételével, valamint az infrastruktúra átalakításával, illetve fejlesztésével lehet vonzóbbá, a gépkocsival szemben versenyképes alternatívát jelentő utazási móddá tenni.

Operatív lépések:

- A különböző közlekedési eszközök és formák (egyéni és közösségi) használata hatékony összehangolásának elősegítése
- Az egyéni közlekedési szokások alakítása szemléletformálással, folyamatos tájékoztatással

Monitoring:

- zajvédelmi beruházások

Indikátorok:

- elkészült zajvédelmi beruházások

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- kivitelező vállalkozó

V. Energiafelhasználás hatékonyságának növelése, klímavédelem

Magyarország számára az egyik legnagyobb kihívás az ország energiaszükségleteinek kielégítése, energiaimport-függőség csökkentése, valamint a környezeti szempontoknak megfelelő, kiegyensúlyozottabb (diverzifikált) energiaszerkezet kialakítása, melynek során kiemelt szerepet kell szánni a decentralizált energiatermelésnek, továbbá ez mellett az energiafelhasználás csökkentésének.

Az Önkormányzat az energiafelhasználás csökkentése terén legnagyobb eredményt az intézményeknél érheti el korszerűsítési programok tervszerű végrehajtásával, mint ahogy az eddigi befejezett beruházások is mutatják. A korszerűsítési beruházásokkal fajlagosan sok energia takarítható meg (a megtérülési idő rövidebb), mivel egy-egy közintézmény energiafelhasználása nagy, illetve a szükséges berendezések beszerzése fajlagosan olcsóbb több közintézmény együttes korszerűsítése esetén.

Intézkedések:

1. Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés)
2. A település lakosságának tudatos energiatakarékosságának erősítése
3. Napenergia hasznosításának elősegítése

1. Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés)

Az energiahatékonyság javítása során a közintézmények energia megtakarítási beruházásai hosszú távon jó megtérülést nyújthat az Önkormányzatnak. A világítástechnika korszerűsítése esetén pl. az áramszolgáltató is bevonható a tevékenységbe megfelelő finanszírozási konstrukció esetén. Az épületek hőszigetelése esetén szóba kerülhető beruházási elemek a nyílászárók tömítése vagy cseréje a pénzügyi forrástól függően, termoplán üvegek beépítése, külső hőszigetelő vakolat, egyéb hőszigetelés alkalmazása, tetőszigetelés. Elektromos áram esetén szóba kerülhető beruházási elemek energiatakarékos izzók használata, mozgásértékelők, időkapcsolók használata. Fűtéstechnika korszerűsítés esetén szóba kerülhető beruházási elemek kazán korszerűsítés, csövek szigetelésének elvégzése. Vízgazdálkodás esetén szóba kerülhető beruházási elemek napkollektorok alkalmazása, esővíz hasznosítás.

Operatív lépések:

- Középületek, közintézmények energiatakarékossági lehetőségeinek felmérése
- A felmérésre alapozva a korszerűsítés elemeinek, berendezéseinek beszerzése
- Korszerűsítési munkálatok elvégzése

2. A település lakosságának tudatos energiatakarékosságának erősítése

Ahhoz, hogy a lakosság részéről is figyelembevételre kerüljön az energiatakarékosság fontossága, szükségesnek látszik a környezeti állapottal és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, az energiatakarékos fogyasztói szokások erősítése. Ehhez azonban a lakosság részéről a témát érintő információk megismerése szükséges. Amennyiben a lakosság birtokában van az ismereteknek, lehetőségük nyílik a környezettudatos döntések meghozatalára, egyben felelős társadalmi részvétel is elvárható lesz részükről.

Az energiahatékonysághoz, energiatakarékossághoz kapcsolódó ismeretek fejlesztésének fontos területei a köznevelés, oktatás, képzés, lakosság tájékoztatása, a művelődés.

Ösztönözni kell a környezetbarát technikai berendezések, szolgáltatások megismertetését.

Operatív lépések:

- Energiatakarékossági ismereteket tartalmazó kiadványok összeállítása a közüzemi szolgáltatók segítségével
- Lakossági pályázati forrásokról szóló tájékoztató összeállítása, terjesztése, frissítése

3. Napenergia hasznosításának elősegítése

Magyarországon a megújuló energiafelhasználásának bővítése a teljes energiatermelésen belül igen fontos feladat. A településen megújuló energiaforrásként a napenergia hasznosítása válhat támogatható céllá.

Az épületek energiaköltségeinél a legnagyobb tételt a fűtési költség jelenti. A hagyományos energiafelhasználást célszerű felváltani megújuló energiafelhasználáson alapuló technológiával, mely jelen esetben a termikus napenergia felhasználáson belül a napkollektorok használatát jelenti a fűtéstámogatás érdekében. E technológiával természetesen egyben a használati meleg víz előállítás is megtörténik. A kollektorok márciusban és áprilisban, valamint szeptemberben és októberben közel 100%-ban fedezni tudják a fűtési energia szükségletet, de derült időben a téli napokon is elég hőenergiát adhatnak a fűtési rendszerhez.

Operatív lépések:

- A megújuló energiaforrások hasznosítási lehetőségeinek felmérése, a közintézmények és a lakosság energiafogyasztási szokásainak, lehetőségeinek felmérése,
- A korszerűsítésekhez javasolt gépészeti berendezések gyártóinak megkeresése
- Pályázati lehetőségek feltérképezése, pályázatok benyújtása
- Korszerűsítési fejlesztések elvégzése

Monitoring:

- közintézmények korszerűsítési igényeit tartalmazó tanulmány
- megvalósul a korszerűsítés megfelelő elemeinek, berendezéseinek felkutatása
- a közintézmények és a lakosság energiafogyasztási szokásainak, lehetőségeinek felmérését tartalmazó tanulmány elkészül

Indikátorok:

- megvalósult intézményi beruházások száma
- elkészült kiadványok száma
- tájékoztató rendezvények száma
- elnyert lakossági pályázati támogatások összege
- energiamegtakarítási célú lakossági beruházások száma
- éves energiamegtakarítás mértéke

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- közüzemi szolgáltatók
- oktatási intézmény
- helyi civil szervezetek
- lakosság

VI. Az épített környezet védelme

A településeken nagy számban, igen változatos formában és sokféle rendeltetéssel fordulnak elő az épített környezet elemei és ezek egyedileg is, de főként összességükben, területi elhelyezkedésükkel és a természeti környezettel kialakult kapcsolatukkal meghatározói a település jellegének, hangulatának, élhetőségének. Az épített környezet elemeiben testesül meg az önkormányzati vagyon jelentős része, ezért ezek fenntartása, időszakos felújítása feltétlenül szükséges, ez biztosítja azt is, hogy az építmények rendeltetésüknek folyamatosan megfeleljenek.

Intézkedések:

1. Közterületek rendezése
2. A közcélú zöldfelületek kiépítése, területének, állapotának fejlesztése
3. Az építészeti hagyományok megőrzése, védelme

1. Közterületek rendezése

A közlekedésre bárki által használható, önkormányzati tulajdonban lévő területeket a lakosság megfelelő komfortérzete érdekében folyamatosan fejleszteni kell, valamint karban is kell tartani.

Operatív lépések:

- A településkép fejlesztési tervek, javaslatok kidolgozása
- Burkolt utak, járdák karbantartása
- Utcabútorok, buszmegállók karbantartása
- Növényzet (fa, bokor, stb.) telepítése
- A települési bevezető utak esztétikai megjelenésének javítása, a meglévő fasorok felújítása.

2. A közcélú zöldfelületek kiépítése, területének, állapotának fejlesztése

A települések zöldfelületi rendszerének funkciója – területe, szerkezete és minősége függvényében – sokrétű: kedvezően módosítja a helyi klímát, védelmet biztosít egyes kedvezőtlen környezeti hatásokkal szemben, a létesítményeket keretbe foglalja, lehatárolja, illetve összekapcsolja a település különböző rendeltetésű területeit, alkalmas a lakosság rekreációjára, valamint hozzátartozik a település vizuális megjelenéséhez. A települési környezet minőségét nagymértékben befolyásolja a művi és természeti elemeinek aránya. A zöldfelületeknek nemcsak hiánya, de a meglévők elhanyagolt állapota, vagy nem megfelelő kialakítása is problémát jelent, hiszen így alkalmatlanok sokrétű funkciójuk ellátására.

Operatív lépések:

- Zöldfelületek feltérképezése, gazdálkodási tervének kidolgozása és megvalósítása (pl. a zöldfelületek állapotának javítása, parkfenntartásba bevont területek kibővítése, zöldsávok létesítése, kibővítése, fasorok állapotfelmérése, felújítása és telepítése, falak, tetők, tűzfalak zöldítése, véderdők, kiegyenlítő zöldfelületek megőrzése, kiegészítése, telepítése)
- A zöldfelületek védelmének erősítése (parkóri tevékenység)
- A helyi lakosság és intézmények bevonása a települési zöldfelületek tervezésébe és fenntartásába

3. Az építészeti hagyományok megőrzése, védelme

Több évtizede háttérbe szorult a tájjelegű építészet. Kiemelt figyelmet kell fordítani az építészeti emlékek megóvása terén, az utókor számára történő megőrzés tekintetében.

A településen számba kell venni az építészeti emlékeket, azok gondozását, védelmét biztosítani kell.

Törekedni kell arra, hogy a településen az újonnan tervezésre kerülő épületek a hagyományoknak megfelelően kerüljenek kivitelezésre.

Operatív lépések:

- A helyi építészeti emlékek számbavétele
- A lakosság meggyőzése az építészeti emlékek megőrzésének fontosságáról
- A helyi építési szabályzat segítségével törekedni kell az egységes falukép kialakítására
- Az elhanyagolt épületek rendbetétele esetleges önkormányzati támogatással

Monitoring:

- elkészült településképf fejlesztési tervek
- elkészült zöldfelület gazdálkodási terv
- a helyi építészeti emlékek katasztere elkészült

Indikátorok:

- telepített fák, bokrok, stb. száma
- zöldfelület növekedés
- felújított épületek száma
- sikeresen végigvitt projektek száma

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- tanulmányokat elkészítő szakértők
- lakosság

VII. Környezet-egészségügy

A lakosság egészségi állapotának javítása a problémákat kiváltó okok hatásfolyamatának feltárásával és az alapvető okok megszüntetésére irányuló intézkedésekkel érhető el.

Napjainkban a környezetszennyezés következtében egyre több veszély fenyegeti szervezetünket. Egyre erősödik az az igény a lakosság körében, hogy a gyógyítás helyett az egészségmegőrzés, a betegségek kialakulásának megelőzése kerüljön előtérbe.

Intézkedések:

1. Egészségmegőrzés, betegség megelőzési tájékoztatás
2. Kedvező levegőminőségi állapot megőrzése
3. Allergiát okozó növények elszaporodásának megakadályozása

1. Egészségmegőrzés, betegség megelőzési tájékoztatás

Az egészséges életmódra történő nevelést már az oktatási-nevelési intézményekben meg kell kezdeni, a település felnőtt lakossága részére pedig a háziorvos és/vagy védőnő segítségét kell igénybe venni. Kiemelten figyelmet kell fordítani a lelki problémák gondozására, különös tekintettel a település nyugdíjas lakosságának segítésére.

Operatív lépések:

- A település lakosságának egészségügyi állapotfelmérése, egészség-hatás vizsgálat, kockázat-felmérés és elemzés készítése
- Előadások, ismertető programok szervezése
- Szponzorált egészségügyi szűrések szervezése

2. Kedvező levegőminőségi állapot megőrzése

A település levegőminősége az országos viszonylatban jónak nevezhető, tehát fontos szempont ennek megtartása a jövőben is.

Operatív lépések:

- Növényzet telepítés, fásítás kiemelten a közlekedésből eredő légszennyezés elleni védelem érdekében
- Avar és kerti hulladékok égetésének visszaszorítása a komposztálás elterjesztésével
- Környezetbarát fűtési technológiák alkalmazásának elősegítése

3. Allergiát okozó növények elszaporodásának megakadályozása

Hazánkban közel 2,5 millió ember szenved allergiás megbetegedésben. A legtöbb tünetet kiváltó hazai allergének közül első helyen a rendkívül erősen allergizáló pollent termelő parlagfű áll. A parlagfű-mentes környezet fenntartása folyamatosan igényli a hatóság következetes, intenzív közreműködését. A pollenkoncentráció előrejelzése pedig elősegíti az információhoz jutást a gyógyítás és megelőzés javítása érdekében.

Operatív lépések:

- A parlagfűvel borított területek felderítése
- A parlagfű irtás helyi rendeletben történő szabályozása, hatósági intézkedés a parlagfű elleni védekezés elmulasztása esetén
- A parlagterületek megművelésének ösztönzése
- Lakossági tájékoztató anyag (szórólap) készítése

Monitoring:

- a háziorvos figyelemmel kíséri lakosság egészségi állapotát, annak változását, a leggyakoribb betegségek arányának változását
- parlagfű terület-kataszter elkészülte évente

Indikátorok:

- telepített fák, bokrok, stb. száma
- felmért parlagfüves területek nagyságának változása
- pollenallergiások, szénanáthás panaszok számának változása

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- lakosság
- háziorvos, védőnő

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT

PRIORITÁS	INTÉZKEDÉSEK/ÜTEMEZÉS	FELELŐSÖK, KÖZ- REMŰKÖDŐK	FORRÁS
I. Szemléletfor- málás, környe- zettudatosság növelése	- Környezeti szempontok további érvényesítése az önkormányzati döntésekben / folyamatos hosszútávon - A környezeti nevelés folytatása az oktatási intézményekben / folyamatos hosszútávon - A környezeti információkat biztosító rendszerek fejlesztése, az információk hatékonyabb terjesztése / folyamatos hosszútávon	- Önkormányzat - iskola igazgatója - pedagógusok - szülők	önkormányzati saját erő TOP 2.B.5. (még nem jelent meg az EU-s pályázati kiírás)
II. Területi víz- gazdálkodás, vízkármegelő- zés és elhárítás	- Települési vízgazdálkodási stratégia elkészítése, vízkár-elhárítási terv felülvizsgálata / rövidtáv - Belterületi vízrendezés, csapadékvíz-elvezetési terv kidolgozása / rövidtáv - Vízvisszatartáson alapuló belvígazdálkodás / középtáv	- Önkormányzat - szakértő vállalkozó - engedélyező vízügyi hatóság	önkormányzati saját erő KEHOP-1.3.0/2015 TOP 2.B.5. (még nem jelent meg az EU-s pályázati kiírás)
III. Hulladékkeze- lés korszerűsíté- se	- Régi, felhagyott kommunális hulladéklerakó környezeti vizsgálata / rövidtáv - A lakosság tájékoztatása a hulladékok mennyiségének csökkentése érdekében - Szelektív lakossági hulladéksziget és udvar létrehozása / rövidtáv - Települési hulladékgazdálkodási terv elkészítése (opcionális elemként)	- Önkormányzat - területlehatárolást és az esetleges kármentesítést végző vállalkozó - a hulladékudvart működtető szolgáltató - a hulladékgazdálkodási tervet elkészítő szakértő vállalkozó - lakosság	önkormányzati saját erő KEHOP-3.2.1 TOP 2.B.5. (még nem jelent meg az EU-s pályázati kiírás) Földművelés- ügyi Min. feje- zeti kezelésű előirányzata (Hulladék- gazdálkodási feladatok támo- gatása)
IV. Közlekedésfej- lesztés	- A vasúti közlekedésből eredő zaj- és rezgésvédelem /középtáv - Közösségi közlekedés fejlesztése / középtáv	- Önkormányzat - szakértő, kivitelező vál- lalkozó - közlekedési hatóság	önkormányzati saját erő TOP 2.C.5. (még nem jelent meg az EU-s pályázati kiírás, KEHOP közös- égi közlekedés temakörben is várható) Nemzeti Fej- lesztési Minisz- térium fejezeti kezelésű elő- irányzata (Köz- úti közlekedés- sel összefüggő környezetvé- delmi feladatok)

PRIORITÁS	INTÉZKEDÉSEK	FELELŐSÖK, KÖZ- REMŰKÖDŐK	FORRÁS
V. Energiafel- használás ha- tékonyágának növelése	1. Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyágának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés) / rövid- és középtáv 2. A település lakosságának tudatos energiatakarékoságának erősítése / rövidtáv 3. Napenergia hasznosításának elősegítése / közép táv	- Önkormányzat - közüzemi szolgáltatók - oktatási intézmény - helyi civil szervezetek - lakosság	önkormányzati saját erő energiahatékony- ság növelésére még nem jelent meg EU-s pályá- zati kiírás TOP 2.B.4. (még nem jelent meg az EU-s pályázati kiírás)
VI. Az épített kör- nyezet védel- me, a települési környezetmi- nőség fejleszté- se	1. Közterületek rendezése / rövidtáv 2. A közcélú zöldfelületek kiépítése, területének, állapotának fejlesztése / folyamatos hosszútáv 3. Az építészeti hagyományok megőrzése, védelme / középtáv	- Önkormányzat - tanulmányokat elkészítő szakértők - lakosság	önkormányzati saját erő TOP 2.B.4. (még nem jelent meg az EU-s pályázati kiírás)
VII. Környezet- egészségügy, az emberi egészség vé- delme	1. Egészségmegőrzés, betegség megelőzési tájékoztatás / rövidtáv 2. Kedvező levegőminőségi állapot megőrzése / rövidtáv 3. Allergiát okozó növények elszaporodásának megakadályozása / rövidtáv	- Önkormányzat - lakosság - háziorvos, védőnő	önkormányzati saját erő Földművelésügyi Min. fejezeti kezelésű előirány- zata (Parlagfű elleni közérdekű védekezés végre- hajtásának támo- gatása)

rövidtáv: 1-3 év
középtáv: 3-5 év
hosszútáv: 5-10 év

8. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK TÁMOGATÁSA

Cél az elfogadott települési környezetvédelmi program végrehajtásának felügyelete, szükség szerinti módosításának elvégzése.

A település Önkormányzata által elfogadott, vagy számára feladatként jelentkező környezetvédelmi program gyakorlati megvalósítása számos adminisztratív teendőt jelent. Ezek közé tartozik a program tartalmának a lakossággal történő megismertetése és a végrehajtáshoz szükséges felelősök, résztvevők aktivizálása.

Továbbá ugyancsak a program megvalósításához szükséges a megfelelő intézményi-, anyagi- és eszköz háttér megteremtése, valamint rendszeres felügyelete, a megfelelő felülvizsgálatok megtartása.

Az Európai Unió források 2014-2020 évekre vonatkozó pályázati kiírásainak az alapját jelentő operatív programokat az Európai Bizottság elfogadta. Fontos, hogy a Polgármesteri Hivatal munkatársai folyamatosan figyeljék a hazai és uniós pályázati kiírásokat.

Operatív lépések:

- A környezetvédelmi program megismertetése a lakossággal
- 2016-2019. év önkormányzati fejlesztések összeállítása, különös figyelemmel Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 3. sz. mellékletére
- Zöld közbeszerzési stratégia elkészítése
- Pályázati kiírások folyamatos figyelemmel kísérése
- A környezetvédelmi program legalább kétévenkénti felülvizsgálata, szükség szerinti módosítása

Monitoring:

- Pályázatok benyújtása
- Felülvizsgálatok, módosítások elvégzése

Felelős:

- A Program végrehajtásának felelőse az Önkormányzat

A környezetvédelmi programot készítette:
Absolute Consulting Tanácsadó és Szolgáltató Kft.
Székhelye: 1076 Budapest, Garay u. 50. második emelet 17.
email: kornyeztvedelem@absoluteconsulting.hu
web: www.absoluteconsulting.hu